

ព្រះរតន៍

រាជអក្សរកុំព្យូទ័រសាឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រតន៍ សារី
ឆ្លុយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុន ចន្ទី

សទ្ទេបអត្ថបទ

១. ព្រះរស់គឺអ្វី? = បង្ហាញគួរអង្គព្រះរស់, ប្រៀបធៀបសកម្មភាព
ព្រះរស់នឹងអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ ។

២. បរមនាមព្រះរស់ = អំពីនាមផ្សេងៗ គ្នា តាមសញ្ញាតិ និង
គុណភាពស័ក្តិសិទ្ធិនៃព្រះរស់ ។

៣. ដើមកំណើតព្រះរស់ = អំពីដើមកំណើតមនុស្ស តាមផ្លូវ
និងទ្រឹស្តីវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលជាប់ទាក់ទងនឹងដើមកំណើតព្រះរស់,
យោបល់អ្នកនិពន្ធវិនិច្ឆ័យពីដើមកំណើតមនុស្ស ។

៤. ព្រះរស់សាងមនុស្សលោក = ការសាងមនុស្ស
លោកគ្រាដំបូង និយាយពីចាប់បដិសន្ធិ ដល់ប្រសូត ។ ការសាង
មនុស្សលោកគ្រាទី ២ និយាយពីប្រសូតិ ដល់ពេញកំឡោះក្រមុំ ។
ការសាងមនុស្សលោកគ្រាទី ៣ និយាយពីពេញកំឡោះ
ក្រមុំ ដល់អវសានជីវិត, មានការរក្សាព្រហ្មចារីរបស់ក្រមុំកំឡោះ តុល្យភាព
នៃព្រហ្មចារីក្រមុំកំឡោះ, ហេតុដែលបង្កើតអង្គការនានាក្នុងលោក នឹងការជ្រើស
រើសរកមហាបុរស ដើម្បីបរិហារអង្គការនោះ ។

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រសាឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ព្រមទាំងការរើសរកគួរស្វាមីភរិយា តាមសម័យនិយម នឹងបុរាណនិយម ។

៥.មនុស្សលោកត្រូវដឹងគុណព្រះរស់ = និយាយអំពី
ប្រភេទនៃការដឹង នឹងមិនដឹងគុណ, ប្រៀបធៀបព្រះរស់ នឹងព្រះនៅឯវត្ត ព្រម
ទាំងសកម្មភាពគ្រប់យ៉ាងក្នុងគ្រួសារ ។

៦.លទ្ធផលនៃការដឹងគុណនឹងការមិនដឹងគុណ = និយាយ
អំពីបុណ្យ បាប នរក ស្ថានសួគ៌ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឃើញទាន់ហន់ភ្នែករស់ ។

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

១ - ព្រះរស់គឺអ្វី ?

បូជានីយបុគ្គល អ្នកសាបព្រោះបណ្តុះពូជមនុស្ស ឱ្យកើត
 ជាពលរដ្ឋ ពលលោក ក្នុងដែនពិភព ហៅថា "ព្រះរស់" គឺ
 មាតាបិតារបស់បុត្រជីតាទាំងឡាយ ។

ពាក្យថា "ព្រះរស់" នេះ ជាពាក្យវប្បធម៌មានចំណាស់
 មួយ មានអាយុច្រើនសតវត្សរ៍មកហើយ បានកើតឡើងក្នុង
 អារ្យប្រទេសកម្ពុជាយើងនាសម័យអង្គរ ដែលអារ្យជនខ្មែរសម័យ
 នោះ បានបង្កើតឡើងពីឧត្តមគតិរបស់ខ្លួន ។

មាតាបិតា បានជាហៅថា "ព្រះរស់"^(១) ព្រោះជាព្រះ
 ពង្រសមនុស្សលោក គឺកូនប្រុសស្រី ឱ្យរស់រានមានជីវិតនៅ
 ក្នុងលោកនេះ ។

មនុស្សលោកគ្រប់ជាតិសាសន៍ទាំងអស់ សុទ្ធតែមែន គឺ

១-ន័យមួយទៀត ពាក្យថា "ព្រះរស់" បុរាណជនលោកប្រៀបធៀប
 មាតាបិតាដែលមានជីវិតរស់នៅក្នុងផ្ទះ នឹងព្រះពុទ្ធបដិមាករលាងពីថ្មជាដើមនៅក្នុង
 វត្តដែលគ្មានជីវិត, ទើបហៅមាតាបិតាដែលមានជីវិតនោះថា "ព្រះរស់" ។

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
 ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ព្រះរស់បង្កើត គ្មានវត្ថុស័ក្តសិទ្ធិ ព្រះឥន្ទ ព្រះព្រហ្ម ព្រះឥសូរ
ព្រះនរាយណ៍ ព្រះម្ចាស់ស្លឹក និងតាបសឥសីណាជប់ ឬបង្កើត
បានទាល់តែសោះ ។

ឯអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រសម័យបច្ចុប្បន្ន ដែលកំពុងចំរើនជុតថ្នាក់
ចេះធ្វើវិទ្យុទូរទស្សន៍ ទូរស័ព្ទ អាចសន្មតបានថាចេះធ្វើ ភ្នែកទិព្វ
ត្រចៀកទិព្វ នឹងចេះធ្វើអាវុធបរមាណូ ធ្វើផ្កាយវិទ្យាសាស្ត្រ
ថាសហោះ កាំជ្រួចហោះ ទៅព្រះអាទិត្យ ព្រះចន្ទ ទៅផ្កាយ
ដែលជាទីបលោកដទៃបានហើយនោះ ក៏មិនអាចរិះរកតាមក្បួន
វិទ្យាសាស្ត្រ បង្កើតមនុស្សលោក ឱ្យកើតដូចជាព្រះរស់បានឡើយ
បានត្រឹមតែចេះក្លាស់ពងមាន់ពងទាជាដើម ដែលសត្វមាន់ទាវា
ពងឱ្យស្រេចហើយប៉ុណ្ណោះ ។ ជាពិសេសអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រទាំង
នោះ មានតែបំផ្លាញមនុស្សលោក ដែលព្រះរស់បង្កើត ឱ្យ
វិនាសទៅវិញ ដោយអាវុធកំណាចរបស់ខ្លួន ។

ព្រោះវិទ្យាសាស្ត្រ គឺវិជ្ជាលោកជុំធាតុ ដែលកើតឡើង

ដោយគំនិតមនុស្សលោកនេះ អាចបង្កើតបានរបស់គ្រប់បែបតាម
ផលប្រយោជន៍ធាតុតែម្យ៉ាង, គ្មានមេរៀនអប់រំចិត្តមនុស្ស
ឱ្យលះ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ទេ ។ បើវិជ្ជានេះចំរើនដល់ថ្នាក់
ត្រឹមណា ទាសភាព អសន្តិភាព និងសង្គ្រាម ក៏ចំរើនដល់ថ្នាក់
ត្រឹមនោះដែរ ។ បើអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ មិនយកវិជ្ជាចិត្តសាស្ត្រខាង
ព្រះពុទ្ធសាសនាទៅប្រើជាមួយផងទេ, វិទ្យាសាស្ត្រនោះនឹង
វិនាសទៅវិញដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដូចដើមចេក តែចេញផ្លែចំរើន
ឡើងៗ ដល់ថ្នាក់ទុំហើយ ត្រូវផ្លែនោះសម្លាប់ខ្លួនវិញ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ មនុស្សលោក ពិតជាមានតែតួអង្គ
ព្រះរស់ទេ ដែលអាចបង្កើតបាន, បើគ្មានព្រះរស់ មនុស្សលោក
ប្រាកដជាគ្មាន ។

ភាសិត

ទីណាមានមនុស្សភេទប្រុសស្រី

ទីនោះគប្បីសន្មតបុរៈ

ប្រាកដជាមានអង្គព្រះរស់

ដែលធ្លាប់ហៅឈ្មោះថាម៉ែឌី ។

ទីណាដែលគ្មានព្រះរស់ទេ

ទីនោះទំនេរស្លាត់ពេកក្បូរ

គ្មានមនុស្សដ៏ទឹកគ្មានគ្រប់ផ្លូវ

ពិភពលោកត្រូវស្វែងគ្រប់យ៉ាង ។

(សុផ ស៊ីវ)

២ - បរមនាមព្រះរស់

បរមនាមព្រះរស់ មានច្រើនអនេកផ្នែកៗ គ្នា រាប់មិនអស់
 ជានាមប្រកបដោយវិសាលភាពយ៉ាងទូលាយ លាតសន្ធឹងពេញ
 ផ្ទៃពិភព សំរាប់មនុស្សលោកហៅគ្រប់សញ្ជាតិ ទោះបីមនុស្ស
 ស្ថិតនៅក្នុងទីកៀនកោះ ចន្លោះសួសាន សានូស្ថានញកង្គំ ទូតិម
 យ៉ាងណា ក៏សុទ្ធតែចេះហៅ បរមនាមហៅព្រះរស់ គ្រប់ៗ គ្នា៖

ខ្មែរហៅ៖

មាតា, បិតា, ជននី, ជនក, ម៉ែ, ឪ ឬពុក,
 ម្តាយ, ឪពុក, អ្នក, ចិក, មៈ បើ ឬ ប៉ា ។

ចិនហៅ៖

ជីម, ស៊ីម, អាប៊ូ, អាអាយ, ឡូវម្ល៉ៅ (ម្តាយ)
 ចិ, ចេច, ទា ឬទៀ, អាប៉េ, ឡូវតាវ (ឪពុក)

ចារ៉ាង ហៅ៖

ម៉ាមីង, ម៉ាមែរ, (ម្តាយ)
 ប៉ាប៉ា, ម៉ុងតែរ, (ឪពុក)

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
 ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

អង្គត្ថេស នឹង អាមេរិក ហៅ:

ម៉ែមមី, ម៉ាជី ឬ ម៉ុតជី (ម្តាយ)

ដៃត, ដៃតឌី, កែជី ឬ ជីជា, ហ្វាជីរ ឬ ហ្វាជី (ឪពុក)

ក្ល័ង្ក (ហិណ្ឌូ) ហៅ:

ម៉ាំ, ម៉ាម, ម៉ាតា, (ម្តាយ)

ប៉ប , តិតា, បាបា, បាប៉ិ (ឪពុក)

ជប៊ុន ហៅ:

អូកាសាន់ (ម្តាយ)

អូតាសាន់ (ឪពុក)

រុស្ស៊ី ហៅ:

ម៉ាត់ធី, ... (ម្តាយ)

អាត់ត្យែតស៍ (ឪពុក)

អង្គម៉ង់ ហៅ:

ម៉ូតី ... (ម្តាយ)

ហ្វាតី ... (ឪពុក)

ស្បៀងស ហៅ:

ម៉្លូ... (ម្តាយ)

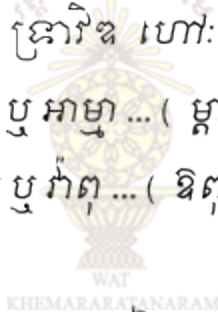
ប៉្លូ... (ឪពុក)

ត្រាវិទ ហៅ:

ម៉ាអ៊ី ឬ អាម្នា ... (ម្តាយ)

ភ៉ាប៊ី ឬ ភ៉ាតុ ... (ឪពុក)

លាវ និង សៀម ហៅ:

ម៉េ (ម្តាយ)

ជី (ឪពុក)

យួន ហៅ:

ម៉ាវ, ម៉ាហ៍ (ម្តាយ)

ចាវ, ចាហ៍ (ឪពុក) ។ល។^(១)

១-បរមនាមព្រះវស្ស មាននៅក្នុងពិភពលោកច្រើនជាអនេក ទ្រង់អាចស្រាវជ្រាវ
ក្នុងពេលដ៏ខ្លី នាំមកសរសេរក្នុងសៀវភៅនេះ ឱ្យគ្រប់ទាំងអស់បានទេ ។

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រលើក្បាច់ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

បរមនាមទាំងអស់នេះ ជានាមប្រកបដោយគុណភាពតូកៃ
ស័ក្តិសិទ្ធិក្នុងលោក ។

ពេលដែលកូនប្រុសស្រី មានអាសន្នទុក្ខព្រួយកើតឡើង
តែងនឹកឃើញបរមនាមនេះភ្លាម មុនព្រះនាមដ៏ទៃៗ ទាំងអស់
ក្នុងលោក ហើយខំសំបូងសង្រួង ដោយលើកដៃប្រណម្យថាៈ
“សូមឱ្យគុណមាតាបិតាជួយកូន បើទឹកដោះមាតាថ្លៃសូមឱ្យកូន
បានស្រាកស្រាន្ត ធូរស្បើយ រួចរាល់ផុតពីគ្រោះថ្នាក់ . . .”
ដូច្នេះជាដើម ។

ក្នុងពេលដែលចិត្តកូនប្រុសស្រី បាននឹកសំបូងសង្រួងដូច្នេះ
សេចក្តីទុក្ខព្រួយក៏បានធូរថយទៅខ្លះ មួយពេលមួយស្របក់ ឬ
បាត់ទៅតែម្តងក៏សឹងមាន ដោយអំណាចព្រហ្មវិហារធម៌របស់
មាតាបិតា ដែលធ្លាប់ប្រោះព្រំទៅរកកូន តាំងពីបានបង្កើតមក ។

បរមនាមព្រះរស់ គឺពាក្យថា“មាតាបិតា, ម៉ែឪ, អ្នកពុក,
ម៉ែប៉ា . . .” ជាដើមនេះ ជាពាក្យយ៉ាងពិរោះ មោះមុតជាប់ស្ថិតក្នុង

ចិត្តគំនិតកូនប្រុសស្រី ពិរោះលើសពាក្យសំដីទាំងអស់ដែលមាន
ក្នុងលោក, កូនប្រុសស្រីពេញចិត្តចង់តែហៅ ហៅហើយហៅ
ទៀត ហៅគ្មានជិនណាយ ។ ក្នុងមួយឆ្នាំមាន ១២ ខែ, មួយ
ខែមាន ៣០ ថ្ងៃ, មួយថ្ងៃ ហៅយ៉ាងញឹកញាប់មិនដឹងជាប៉ុន្មាន
ដង, ហៅមិនចេះឆ្គួតឆ្គង ហៅតាំងពីកើតរហូតដល់ចាស់សក់
ស្ងួត ក៏នៅតែចង់ហៅ មិនចេះអស់ចំណង់ មិនចេះភ្លេច មិន
ចេះកាន់ច្រឡំ ចាំយ៉ាងច្បាស់ ចាំប្រាកដរត់មាត់ រហូតដល់ពេល
ជិតជុតដង្ហើមស្លាប់ ក៏នៅតែរហូតភ្លាត់មាត់ស្រែកហៅទៀត ហៅ
ទាល់តែស្លាប់រឹងថ្កាមហា មាត់មិនរួច ទើបឈប់ហៅៗ ព្រោះកូន
ប្រុសស្រីទាំងឡាយកើតឡើងកាលណា បានស្ថិតនៅក្នុងគំនរ
ព្រហ្មវិហារធម៌របស់ព្រះរស់ដូចៗគ្នា, ចាប់តាំងពីបើកភ្នែកឃើញ
ពន្លឺព្រះអាទិត្យមក ព្រះរស់ បានទទួលស្គាល់ថាជាកូនសំឡាញ់
ទទួលរ៉ាប់រងធ្វើជាទីពឹងពុំទាក់អាស្រ័យរបស់កូនគ្រប់យ៉ាង មុន
មនុស្សលោកទាំងអស់, កូនបានទទួលការថ្នាក់ថ្នមបបោសអង្អែល

ហើយមានសេចក្តីសង្ឃឹម ទុកចិត្តយ៉ាងកក់ក្តៅចំពោះព្រះរស់ ។
ដូច្នេះ ទើបកូនប្រុសស្រី បានចងចាំបរមនាមព្រះរស់មិន
ភ្លេចមួយវេលា ទោះជាយូរទៅក្លាយខ្លួនជាជនអកតញ្ញយ៉ាងណា
ក៏ដោយ តែជួបពេលមានអាសន្នទុក្ខព្រួយដល់ជីវិត ដែលព្រះ
រស់បានបង្កើតឱ្យនោះ តែងតែភ័យស្លន់ស្លោភ្នាត់មាត់ ស្រែក
អំពាវនាវរកបរមនាមព្រះរស់ថា “ម៉ែឪអើយជួយ...”
ដូច្នេះ មិនខាន ។

ឱ! បរមនាមនេះ ពិតជាពិរោះក្នុងលោកមែន។

វាយអក្សរកុំឱ្យខុសឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ភាសិត

ពាក្យអ្វី ៗ មិនស្មើនឹងពាក្យថា
មែ ឡី ម៉ះ ប៉ា ប៉េ បិ ជិប

ជាពាក្យវិសេសឥតអ្វីផ្គុំ

ពាក្យមានសង្ឃឹមក្នុងលោកិយ ។

ពាក្យនេះជាតាមនៃព្រះរស់

មនុស្សលោកទាំងអស់ទាំងប្រុសស្រី

ហៅតាំងពីតូចទើបចេះស្តី

ដល់ស្លាប់ដេកដីទើបឈប់ហៅ ។

(សុផ ស៊ីវ)

៣- ដើមកំណើតព្រះរស់

ព្រះរស់មានដើមកំណើត ជាមួយនឹងមនុស្សលោក ។

ចុះមនុស្សលោកកើតពីអ្វី?

តាមឯកសារក្នុងជួរសាសនា មាននិយាយផ្សេងៗគ្នា ដូច
នាំមកខ្លីៗ ខាងក្រោមនេះ៖

ព្រាហ្មណ៍សាសនា

តាមឯកសារថា៖ ព្រះបរមេស្វរៈ បណ្តាលឱ្យព្រះព្រហ្មណ៍
កើតឡើងក្នុងស៊ុត (ពង) ហើយស៊ុតនោះ បែកជាពីរចំណែក
ខាងលើកើតជាមេឃ, ខាងក្រោមកើតជាមនុស្សលោក ។

មួយទៀតថា ព្រះមង្គល, ព្រះមន្ត, ព្រះវេទ ប្រជុំ
គ្នាបង្កើតជាព្រះឥសូរ, ព្រះឥសូរបង្កើតនាងឧមាភគវតីឡើង,
ព្រះឥសូរ និងនាងឧមាភគវតី បង្កើតព្រះនារាយណ៍ និងព្រះ
ព្រហ្មធាតាឡើងទៀត ទើបនាំគ្នាបង្កើតទឹក ដី មេឃ អាកាស
មនុស្ស សត្វ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ឡើង ។

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ត្រិស្តសាសនា

តាមឯកសារថា ព្រះជេហ្គ័រ បានសាងដីនិងពន្លឺឱ្យមាន
 យប់ថ្ងៃឡើងក្នុងថ្ងៃចន្ទ, ដល់ថ្ងៃអង្គារសាងទឹកសាងពពក, ថ្ងៃ
 ពុធសាងព្រៃឈើ, ថ្ងៃព្រហស្បហ៍សាងព្រះអាទិត្យព្រះចន្ទនិង
 ផ្កាយ, ថ្ងៃសុក្រសាងសត្វទឹកសត្វស្លាប, ថ្ងៃសៅរ៍សាងសត្វគ្រប់
 មុខ និងបង្កើតមនុស្សប្រុសម្នាក់ឈ្មោះ “អាដាម” តមកបាន
 ដកយកផ្កឹងជំនីអាដាមមួយ មកសាងជាមនុស្សស្រីម្នាក់ ឈ្មោះ
 “អែវ” ដល់ថ្ងៃអាទិត្យព្រះឈប់សម្រាក ។

ឥស្លាមសាសនា

តាមឯកសារ មានតំណាលដូចត្រិស្តសាសនាដែរ ប្លែកតែ
 ឈ្មោះព្រះអ្នកសាងគឺ ព្រះខាងព្រះត្រិស្តឈ្មោះ “ជេហ្គ័រ”
 ព្រះខាងឥស្លាមសាសនាឈ្មោះ “អល្លាហ៍” ។

ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ

តាមទ្រឹស្តីចង្អុលឡាក់ឋានអំពីការពិសោធន៍ថា: គ្រោងផ្កឹង

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
 ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

អវយវៈរបស់សត្វ បានផ្លាស់ប្តូរក្លាយៗ មក រហូតដល់បានកើត
ជាមនុស្ស គឺក្នុងគ្រាដំបូងច្រើនលានឆ្នាំមកហើយ ដូចជាសត្វ
ត្រីផ្លាស់អវយវៈក្លាយ ជាសត្វចេះលូនវារមានពស់ជាដើម, តពីនោះ
មក ពស់ក្លាយជាសត្វទេបាទ ចតុប្បាទ, តមកទៀតសត្វទេបាទ
ចតុប្បាទ ក្លាយជាសត្វស្វាៗ ក៏ក្លាយមកជាមនុស្ស ។

មតិមួយទៀតថា “អ្វីក៏ដោយ តែងកើតឡើងតាមធម្មតា
របស់លោកធាតុនេះឯង គ្មាននរណា សាងបង្កើតទេ” ។

ពុទ្ធសាសនា

តាមទ្រឹស្តីផ្នែកព្រះពុទ្ធសាសន៍ថា: មនុស្សសត្វទាំងអស់មាន
កម្មជាអ្នកសាង គឺជ្រុំជុំឡើងអំពីរូបធាតុ នឹងអរូបធាតុ ហើយ
មានកិលេសធំៗ ធ្វើឱ្យកើតច្បាស់ជារូបរាងឡើង, ឯរបស់ដែល
គ្មានវិញ្ញាណដូចរុក្ខជាតិជាដើម មានធម្មតាធម៌កសាងជ្រុំជុំឡើង
អំពីរូបធាតុ ចែកទៅតាមគួរដល់ពូជពន្លឺ នឹងកាលៈទេសៈ ។

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

យោបល់អ្នកនិពន្ធ

ដើមកំណើតមនុស្ស តាមព្រាហ្មណ៍សាសនា, គ្រិស្តសាសនា និងឥស្លាមសាសនា ទាំងបីនេះ បើពិនិត្យរកហេតុផលទៅឃើញថា ជារឿងដែលករីនិពន្ធប្រឌិតតែងឡើងខាងក្រោយ ជុំទៅតាមកាលៈទេសៈ ដែលមានហើយនោះទេ, ព្រោះសាសនាទាំងបីនេះ បានបដិសេដចោលកម្ម ដែលជាហេតុជាតូច ហើយទៅយកព្រះ យកទេវតាមកធ្វើជាហេតុជាតូចទៅវិញ ដល់កើតជាផលមកផ្ទុយគ្នាខុសពីតូចស្រឡះគឺ តូចជាព្រះ ជាទេវតាកើតផលទៅជាមនុស្ស សត្វ ដី ទឹក ភ្លើង ខ្យល់ ឈើ ព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្ល៍ទៅវិញ ។

តើក្នុងលោកយើងនេះ ដែលមាននរណា ធ្លាប់ឃើញមនុស្សកើតកូនមកជាឈើឬទេ? ឬក៏ដែលឃើញដើមឈើចេញផ្លែមកជាមនុស្សដែរ? ប្រាកដជាមិនដែលឃើញទាល់តែសោះគ្រាន់តែដែលឮខ្លះក្នុងរឿងព្រេង ដូចជារឿងនាងបទុមសុរិយា ជាដើម

ដែលកើតពីផ្កាលូក ។

ដូច្នេះរឿងកំណើតមនុស្សក្នុងសាសនាទាំងបី ពិតជារឿង
ព្រេង គឺជាស្នាដៃយ៉ាងឯករបស់កវីនិពន្ធណាម្នាក់ ដែលបាន
ប្រឌិតតែងឡើងពុំមែនជារឿងពិតទេ ។

បើតាមទ្រឹស្តីខាងពុទ្ធសាសនា នឹងខាងវិទ្យាសាស្ត្រសម័យ
បច្ចុប្បន្នឃើញសមហេតុផលច្រើន ល្មមជឿថាជារឿងពិតបាន ។

ចុះអ្វីជាដើមកំណើតមនុស្សពិតប្រាកដ?

ពុទ្ធសាសនាថាៈ

“សព្វសត្វទាំងអស់ មានកម្មជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាមតិក
មានកម្មជាកំណើត មានកម្មជាជោរពង្ស មានកម្មជាទីពឹង” ។
ព្រះពុទ្ធដីកានេះ សរុបទាំងកំណើតថ្មី និងកំណើតចាស់ ។

ពាក្យថា កំណើតចាស់គឺ វិញ្ញាណសត្វដែលកើតមានក្នុង
លោកយូរហើយ ការកើតស្លាប់ៗ ច្រើនអត្តភាព, ស្លាប់ពី
ជាតិមួយ ទៅចាប់ជាតិមួយទៀត មានកម្មនាំទៅកើត បានផល

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ល្អអាក្រក់សុខទុក្ខទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ។
ពាក្យថា កំណើតថ្មី គឺវិញ្ញាណថ្មី ដែលទើបតែនឹងកកើត
ឡើងក្នុងលោកជាបឋម, នេះក៏កើតពីកម្មដែរ ។ ដូចខាង
ក្រោមនេះ ៖

ធម្មតាធិម = សាងបង្កើតថលដជាតិនិងផលដជាតិ^(១)

មានឈើ ស្មៅ វាល្អវ ព្រលិត ត្រកួន ជាដើម ។

កម្ម = សាងបង្កើតមនុស្សសត្វ ។

ស្របនឹងវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលថាអ្វីៗ កើតឡើងតាមធម្មតា
របស់លោកធាតុ, តែមិនមែនកើតឯងដោយធម្មជាតិរបស់វាទេ ។

សរសេរត្រឹមប៉ុណ្ណេះ ប្រហែលអ្នកអានស្តាប់ពុំទាន់បានទេ
ព្រោះខ្លីពេក សុទ្ធតែជាបរមត្ថជន ។

ដើម្បីងាយយល់ សូមជ្រាបថា ៖

១-ថលដជាតិ: វត្ថុកើតឈើគោកមានឈើជាដើម, ផលដជាតិ: វត្ថុកើតក្នុង
ទឹក ឬលើទឹក មានសារាយ ចក ព្រលិត ត្រកួន កញ្ចែតជាដើម ។

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់សាវ័
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ធាតុ៤ គឺ ដី ទឹក ភ្លើង ខ្យល់ ជាប់រស់ចាំបាច់សំរាប់លោក
គ្មាននរណា សាងបង្កើតទេ ហើយគ្មានបាត់បង់ទៅណាពីក្នុង
លោកនេះផង, ទើបមានឈ្មោះតាំងពីព្រេងនាយមកថា “លោក
ធាតុ” ។ ក្នុងធាតុមួយ ៗ មានជីវធាតុល្អិតជាអតិបរមា ៧ ដូច
ធាតុខ្យល់ មានជីវធាតុ ៧ គឺ ដី, ទឹក, ភ្លើង, ពិណ, ខ្លិន, រស,
ឱជា រួមនៅក្នុងខ្យល់នោះ រាប់ទាំងខ្យល់ផង ជាធាតុ ៨ តែយើង
មើលដោយភ្នែកធម្មតាមិនឃើញ ព្រែកចេញពីគ្នាមិនកើត ។ នេះ
ជាធម្មតាធម៌, ដល់ធាតុទាំងនេះ ស្រូបប៉ះទង្គិចជុំជុំគ្នា ជាបច្ច័យ
ឱ្យកើតសង្ខារ។ ក៏តាក់តែងធ្វើកើតទៅជានេះជានោះ តាមកាលៈ
ទេសៈ អំពើដែលសង្ខារតាក់តែងធ្វើនោះ ឈ្មោះថាកម្ម (នេះ
ជាបឋមកម្មយ៉ាងល្អិតស្អាតស្មើមុនដំបូង) ។

ឧទាហរណ៍ៈ ដូចទឹកភ្លៀង ធ្លាក់ចុះពីអាកាសមកដក់នៅដី
សង្ខារតាក់តែងយូរៗ ទៅ កើតជាថលដជាតិ ឬដលដជាតិល្អិតៗ
មានពិណខៀវអណ្តែតត្រាលើទឹក ឬកកជាប់នៅលើដី, យូរថ្ងៃខែ

ទៅកើតជាចក សារាយ ប្រឌូបជាដើម ។ ថលជជាតិ
និងថលជជាតិទាំងនោះ ខ្លះមានវិញ្ញាណ កកើតឡើងយ៉ាងស្អាត
ស្អាតជាអតិបរមា ដូចដើមកញ្ជ្រៃតប្រឌូប បើមានអ្វីទៅប៉ះវា
ចេះគេចចេះក្រាប ឈប់ប៉ះវាងើបឡើងវិញ, ខ្លះចេះដេកយប់
ថ្ងៃក្រោក ដូចដើមអំពិលជាដើម, ដល់ឈើនោះស្លាប់ទៅចំហាយ
ធាតុនោះ ជ្រាយទៅប៉ះនឹងធាតុដទៃទៀត ដែលមានសមុដ្ឋាន
ស្របគ្នា ក៏មានវឌ្ឍនភាព អាចកកើតទៅជាសត្វមានវិញ្ញាណ
មធ្យមបាន ដូចកណ្តូបកើតពីស្លឹកគ ស្លឹកស្មៅ ដែលមានស្លាប់ជា
ស្លឹកឈើស្រស់ៗ ។ ក្នុងពេលនោះនាមរូបថ្មីក៏មានប្រាកដឡើង
គឺ បើសត្វនោះមានសណ្ឋានរូបរាងជាកណ្តូប ក៏ឈ្មោះកណ្តូប
ទៅ។ ឯចំហាយធាតុនោះកាលបើទៅប៉ះនឹងធាតុដទៃ ដែល
មានសមុដ្ឋានត្រូវគ្នា អាចកកើតទៅជាសត្វផ្សេងៗច្រើនបែបទៀត
ដូចជាដង្កូវទឹក, ខ្លូត, ដូង និងចែល្អិតៗកើតនៅស្លឹកឈើជាដើម
ដែលធ្លាប់ឃើញកើតនៅស្លឹកស្មៅ ក្នុងទឹក ក្នុងគល់ឈើពុក

ក្នុងគ្រាប់រុក្ខជាតិផ្សេងៗ មានគ្រាប់ពោត សណ្តែកជាដើម ។

កាលបើវិញ្ញាណមធ្យមមានហើយ កម្មជាមធ្យមក៏មានដែរ, វិញ្ញាណនិងកម្មដោយ មានធាតុជាប្រភព មានសង្ខារជាជាងរចនា អកុសលប្រាកដពេញទី ទំរាំបានអត្តភាពជាមនុស្សនេះយូរយារ ណាស់រាប់មិនបានស្មានមិនត្រូវ បានកើតជាមនុស្សហើយក៏មិន ទៀងទាត់វិលវល់ត្រឡប់កើតជាសត្វវិញតាមកម្មរបស់ខ្លួន ។

សង្ខារដែលមានធម្មតាធិមជាប្រភព ចេះតែតាក់តែងកើតតា គ្នាដូច្នេះ សមនឹងព្រះពុទ្ធដីកថាៈ “អវិជ្ជា បច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបំ” ។ បេ ។

សង្ខារ^(១) ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជា^(២) ជា

១-សង្ខារមានច្រើនផ្នែក ក្នុងទីនេះសំដៅយក អនុបាទិន្ទក សង្ខារ “មគីការ តាក់តែងបង្កើតនូវអ្វីៗ ដែលគ្មានវិញ្ញាណ ។

២-អវិជ្ជា គឺ ការមិនដឹងទុក្ខ, មិនដឹងហេតុកើតទុក្ខ, មិនដឹងធម៌រលត់ទុក្ខ មិនដឹងសេចក្តី ប្រតិបត្តិដើម្បីរលត់ទុក្ខ គឺមោហៈធម៌ ។ នេះតាមផ្នែកមួយក្នុងទ្រឹស្តីពុទ្ធសាសនាខាងអរូបនិយម ។ បើខាងរូបនិយមវិញ ដូចអវិជ្ជាក្នុងទីនេះ គឺតួឯក ដ៏ ទឹក ភ្លើង ខ្យល់ ។

វាយអក្សរកុំឲ្យទំរាស់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

បច្ច័យ, វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ, នាមរូបកើត
មាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ “ ។ល។

ម្យ៉ាងទៀតសូមកុំច្រឡំ ក្នុងគម្ពីរទី២និកាយសុត្តន្តបិដក
និងគម្ពីរវិសុទ្ធមគ្គ^(១) ដែលនិយាយពីភ្លើងឆេះកប្បហើយ កកើត

លោកជាថ្មីទៀតនោះ មិនមែននិយាយចំពោះកំណើតមនុស្សដើម
បំផុតដែលទើបកកើតថ្មីៗ នោះទេ គឺនិយាយពីលោកធាតុមួយ
សែនកោដិដែលដល់កំណត់ត្រូវវិនាសទៅវិញ ហើយលោកសង្ខារ
តាក់តែងលោកធាតុថ្មីទៀត, ពួកមនុស្សសត្វនៅក្នុងលោកធាតុ
ចាស់ដែលត្រូវវិនាសនោះ ខ្លះទៅកើតឋានព្រហ្មណ៍ ខ្លះទៅកើត
លោកធាតុដទៃទៀតតាមយថាភូត, ដល់មានលោកធាតុថ្មីកើត
ឡើង មនុស្សសត្វខ្លះក៏មកកើតតាមកម្មរបស់ខ្លួនដែរ។ ព្រោះ
ក្នុងផ្នែកអាកាសល្អឆ្កែវនេះ មានលោកធាតុ មួយសែនកោដិ។

១-គម្ពីរត្រៃភូមិលោកវិនិច្ឆ័យ គម្ពីរលោកទី២ នឹងគម្ពីរលោកវិចារ
ក៏មាននិយាយស្របនឹងពុទ្ធសាសនាច្រើនដែរ, តែអ្នកនិពន្ធគម្ពីរនោះ បាននិពន្ធ
លាយចំរុះទាំងសាសនាព្រាហ្មណ៍ផង ។

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មនាគ ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់សាវី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

រាប់មិនអស់មានព្រះពុទ្ធត្រាស់បរិនិព្វានរាល់ៗថ្ងៃ។ ហេតុនេះ
បានជាមានពាក្យបុរាណថា “ព្រះពុទ្ធអម្បាលខ្សាច់” ។

ឯកំណើតមនុស្សសត្វដែលកម្មជាបឋមបង្កើតឡើងថ្មី ក៏ចេះ
តែកើតថែមក្នុងមួយថ្ងៃៗ រាប់មិនអស់ ទើបចេះតែមានមនុស្សសត្វ
ពាសពេញលោក ទោះទៅនិព្វានច្រើនយ៉ាងណាក៏មិនចេះអស់ ។

ដូចរៀបរាប់មកដោយសង្ខេបនេះ មនុស្សលោកពិតជាកើត
ពីកម្ម, ព្រះរស់ក៏កើតពីកម្ម ទើបបង្កើតមនុស្សលោក តៗ
មក ពាសពេញផ្ទៃលោកដូចសត្វថ្ងៃនេះ។

(ចប់យោបល់អ្នកនិពន្ធ ក្នុងរឿងកំណើតមនុស្ស)

ភាសិត

មនុស្សលោកមានកម្មជាតូចតាម
មិនមែនវេទមន្តព្រះអាស្រ័យ
ព្រះព្រហ្ម ឥសូរ ជេហ្គរី
សេពមន្តគាថាបង្កើតបាន ។
កំណើតមនុស្សពិតកើតពីកម្ម
ផ្សំធាតុទាំងប្រាំបីកើតប្រាណ
ធម្មតាតាក់តែងតាមលំអាន
កើតបានជាឈើព្រៃព្រឹក្សា ។

(សុផ ស៊ីវ)

៤- ព្រះរស់សាងមនុស្សលោក

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា ពុំមែនគ្រាន់តែចេះបង្កើតមនុស្សលោក
ឱ្យកើតយ៉ាងវិសេស ដែលគ្មានវត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិណា អាចបង្កើតបាន
នោះប៉ុណ្ណោះទេ, លោកប៉ុនប្រសព្វយ៉ាងឯក ខាងការចិញ្ចឹមរក្សា
ថ្នាក់ថ្នមលើកទឹកចិត្ត អប់រំ ទំនុកបំរុង ដែលសុទ្ធតែប្រកបដោយ
ព្រហ្មវិហារធម៌, ទោះបីមានពួកអ្នកជំនាញខាងការចិញ្ចឹមបីបាច់
រក្សាយ៉ាងណា ក៏មិនអាចធ្វើជំនួស ឱ្យបានប្រសើរគ្រប់យ៉ាងដូច
ព្រះរស់ដែរ បើទុកជាជួលដោយវត្ថុមានតម្លៃយ៉ាងណា ក៏អ្នកស៊ី
ឈ្នួល ធ្វើឱ្យល្អវិសេស, ដូចព្រះរស់មិនបានទាល់តែសោះ ព្រោះ
មិនមែនជាតួអង្គព្រះរស់ ។

ការសាងមនុស្សលោកគ្រាដំបូង.

(ពីចាប់បដិសន្ធិ ដល់ប្រសូតិ)

មូលហេតុដែលមនុស្សលោកចាប់បដិសន្ធិ, តាមទ្រឹស្តីពុទ្ធ
សាសនាថា មានពុយ៉ាងគឺ:

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រសាឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

-២៨-

-២៨-

១- មាតាបិតាបានរួមរស់មេត្រីជាមួយគ្នា,

២- មាតាមានឧតុសម័យល្អ គឺទើបនឹងមានផ្ការដូវហើយ,

៣- មានមនុស្សបំរុងមកកើត ។

បើខ្លះហេតុណាមួយមិនអាចកើតបាន ។

ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្របញ្ជាក់ថា "ទីបំផុតនៃការរួមរស់មេត្រី មានជាតិ ស្ពែរម៉ាតូហ្សូអ៊ីត (spermatozoide) របស់បិតា ចេញមកជាច្រើនដំណក់ ក្នុងមួយដំណក់ៗ មានមេក្រូប គឺមេជាតិស្ពែរម៉ាតូហ្សូអ៊ីត រាប់លាន ច្រើនឥតគណនា, បើជាតិនោះ ចូលទៅក្នុងកន្លែងវិសេសមួយរបស់មាតា ហៅអូវីល (Ovul) បានតែមួយ ឬពីរបីមេ យ៉ាងច្រើន ក្នុងមេជាតិមួយកើតបានកំណើតមួយ ហើយអូវីលនោះត្រូវបិទដោយស្វយ័ត មិនឱ្យចូលទៅទៀតបាន ដើម្បីជ្រុំគ្នានឹងធាតុមាតា បង្កើតមនុស្សឡើង ។

ចាប់តាំងពីមនុស្សលោកមកជ្រកនៅក្នុងផ្ទះពេលណា ព្រះ រស់គឺមាតាបិតា មានសេចក្តីត្រេកអរប្រកបដោយការព្រួយបារម្ភ

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

លាយឡំគ្នា ប្លែកជាងសេចក្តីត្រេកអរចំពោះអ្វីៗ ដែលមាននៅ
ក្នុងលោក, មានបំណងតែមួយស្របគ្នា គឺចង់ឱ្យកូនរស់
ប្រកបដោយសុខភាពបរិបូណ៌ ប្រកបដោយប្រាជ្ញាស្មារតី
ដោយយសស័ក្តិ ប្រកបដោយទ្រព្យសម្បត្តិ ចង់ឱ្យរស់យ៉ាង
រាប់រយឆ្នាំ រស់ដល់ទំពារបាយរួតខាំពោតរបេះ ត្បាល់ចេះចេញ
ផ្លែ អង្រែចេញស្លឹក, បើប្រសិនជាមនុស្សលោកអាចរស់នៅបាន
ស្មើនឹងដែនដី មាតាបិតាក៏ប្តូរស្នងប្រតិស្នងអធិស្ឋាន ឱ្យកូន
រស់នៅស្មើនឹងអាយុដែនដីដែរ ។ នេះជាទំហំហឫទ័យមាតាបិតាដែល
ប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ចំពោះកូនប្រុសស្រី ។

មាតាបិតាមិនគ្រាន់តែចង់ឱ្យកូនរស់ៗ ប៉ុណ្ណោះទេ ខំថែរក្សា
ផ្គត់ផ្គង់កូនគ្រប់មធ្យោបាយទាំងអស់ មានចលនារស់រវើកគ្រប់
ឥរិយាបថទាំង៤ គឺ ដេក, ដើរ, ឈរ, អង្គុយ ។

ផ្នែកមាតា

ពេលដេក = មាតាមិនហ៊ានប្រះដេកខ្លាំង ដេកផ្តាប់មុខ

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់សាវី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

ឬដេកសង្កត់កល់អ្វីៗទេ ក្រែងមិនបានសុខស្រួលដល់កូនក្នុងផ្ទៃ
ឬក្រែងមានអន្តរាយដល់ជីវិតកូន, ដេកឆាប់ក្រោក ដេកមិន
ពេញភ្នែក មិនហ៊ានទម្រង់ទៅតាមការណែនាំ, ក្រែងមិនស្រួល
ដល់ពេលប្រសូតិ ។ មាតាមិនបានដេកពេញភ្នែក ដេកស្តាប់
ស្គាល់ស្រួល ដូចកាលពីក្រមុំ ឬពុំទាន់មានគភ៌នោះឡើយ ។

ពេលដើរ = មាតាមិនហ៊ានដើរខ្លាំងឱ្យពេញទម្លាប់ជើងទេ,
ដើរប្រុងប្រយ័ត្នថ្មមៗ ក្រែងភ្លាត់ជើងដួលនាំឱ្យមានការភិតភ័យ
ដល់កូនក្នុងផ្ទៃ ឬក្រែងមានអន្តរាយដល់ជីវិតកូន ទោះបីមានហេតុ
គួរភ័យខ្លាច ក៏មាតាមិនហ៊ានសុះរត់ស៊ូទ្រាំដើរដោយប្រុងប្រយ័ត្ន,
មិនហ៊ានដើរឡើងទីខ្ពស់ពេក, មិនហ៊ានឡើងដើមឈើ, មិនហ៊ាន
ឡើងនឹងចុះច្រាំងចោតជាដើម ។

ពេលឈរ = មាតាមិនហ៊ានឈរដូចកាលពីក្រមុំ ឬមិនទាន់
មានគភ៌នោះទេ ឈរដោយប្រុងប្រយ័ត្ន មិនហ៊ានឈរច្រងេង

ច្រើន ឈរបង់ជំទាញ ឈរយូរទេ ក្រែងនាំមានហេតុមិនសុខ
ស្រួលដល់កូនក្នុងផ្ទៃ ឬ មានហេតុអន្តរាយដល់ជីវិតកូន ។

ពេលអង្គុយ = មាតាមិនហ៊ានអង្គុយខ្លាំង អង្គុយយូរ អង្គុយ
ច្រហោង ឬ អង្គុយទ្រេតជឿងផ្អែកទៅលើវត្ថុអ្វីៗ ដែលរឹងទេ
ក្រែងមិនបានសុខស្រួលដល់កូនក្នុងផ្ទៃ ឬក្រែងមានហេតុឱ្យ
អន្តរាយដល់ជីវិតកូន ។

មិនគ្រាន់តែខំរក្សាថ្នាក់ថ្នម ដោយឥរិយាបថទាំងនេះទេ
មាតាមិនហ៊ានបរិភោគចំណីអាហារ ដែលមានរសជួរ ចត់ ល្វីង
ហ៊ានប្រពេក នឹងក្តៅពេក ត្រជាក់ពេកថែមទៀត ខ្លាចក្រែងកូន
ក្នុងផ្ទៃមិនបានសុខស្រួល ឬ បណ្តាលឱ្យស្រុតរលូតខូចបាត់បង់
ជីវិតកូន ទោះបីមាតាចង់បរិភោគយ៉ាងណា ក៏ស្វិត្រាំអត់ដរាប
ដល់ស្រក់ទឹកមាត់ ហើយបែរជាខំលេប ជីក ចាក់ ថ្នាំដែលមាតាមិន
ធ្លាប់លេប ជីក ចាក់ តាំងពីកើតមក ។

មាតាតស៊ូក្នុងការថែរក្សាយ៉ាងនេះ អស់ថេរវេលា១០ខែគត់

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយពិសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

សេចក្តីទុក្ខវេទនាចេះតែធ្ងន់ឡើងៗ ដរាបដល់ថ្ងៃប្រសូតិ ។

ក្នុងពេលជិតថ្ងៃប្រសូតិនោះ មាតាពោរពេញទៅដោយ
ទុក្ខវេទនាក្រៃលែង ដរាបដល់ថ្ងៃសំទឹកមុខក្រៀមស្លេកស្លាំង
ស្រងូតស្រងាត់ ព្រោះទុក្ខព្រួយច្រើនយ៉ាង៖ ១-ព្រួយក្រែង
កូនមិនបានរស់រានមានជីវិតនៅក្នុងលោក, ២-ព្រួយក្រែង
ខ្លួនគ្មានជីវិតរស់នៅបានថែរក្សាកូន ។

ពេលប្រសូតិ ជីវិតមាតាគ្មានតម្លៃទេ ស្ថិតនៅក្នុងអំណាច
មច្ចុរាជអស់ទៅហើយ រូបកាយមាតាជាចំណីរបស់ព្យាធិ មាន
តែការឈឺចុកចាប់យ៉ាងខ្លោចជួរ ហាក់ដូចជាគេកាត់កាប់ចិត្ត
ផ្ទៃខ្ទេចខ្ទីជាកំណាត់តូចធំ ជួនកាលដល់សន្លប់ទើបប្រសូតិរួចក៏
មាន ។ នេះហើយជាគ្រោះជោគគ្រោះជាំយ៉ាងកាចសាហាវប្រចាំ
មាតាគ្រប់រូប ដែលពាក្យចាស់ថា ឆ្លងទន្លេ ។ ទោះបីរងទុក្ខ
វេទនាយ៉ាងខ្លោចជួរដូច្នេះក៏ដោយ មាតាគ្មានតូចចិត្ត ឬ អាក់អន់
ចិត្តចំពោះកូនទេ ពេញចិត្តទទួលឥតប្រកែកដើម្បីកូន, គ្រាន់តែ

ពួសម្តងថ្ងៃយំវ៉ា! ឡើងកាលណា ហាក់ដូចជាបាត់ឈឺចាប់អស់
រលីង មាតាដែលកំពុងស្វិតស្រពោន បែរជាស្រស់ញញឹម
សួរគេឯងភ្លាមថា កូនខ្ញុំប្រុសឬស្រី?, មាតាត្រេកអរណាស់ហាក់
ដូចជាបានចាប់កំណើតថ្មីឮដឹងឋានសួគ៌ ដោយបានពុះពារឆ្លងរួច
ជុតគ្រោះថ្នាក់ ជាពិសេសត្រេកអរចំពោះកូន ដែលបានឃើញ
ពន្លឺព្រះអាទិត្យ បានកើតជាមនុស្សលោកហើយ ។

ផ្នែកបីតា

ព្រះរស់គឺបិតា តាំងពីភរិយាមានគភ៌មក មានសេចក្តី
ត្រេកអរ លាយឡំដោយការព្រួយបារម្ភ យ៉ាងធ្ងន់ត្រួតៗ គ្នាគឺ៖
១-ព្រួយក្រែងទារកក្នុងគភ៌ភរិយា ពុំបានបរិបូណ៌ដោយសុខភាព
មិនបានរស់រានមានជីវិតបានឃើញពន្លឺព្រះអាទិត្យ,
២-ព្រួយ
ក្រែងភរិយាមានគ្រោះថ្នាក់ ដែលបណ្តាលមកពីមានគភ៌ ឬ មាន
គ្រោះថ្នាក់បាត់បង់ជីវិតក្នុងពេលឆ្លងទន្លេ, ៣-ព្រួយក្រែងខ្លួន
មានអន្តរាយផ្សេងៗ រកទ្រព្យសម្បត្តិចិញ្ចឹមកូនប្រពន្ធមិនបាន ឬ

មានគ្រោះថ្នាក់ដល់បាត់បង់ជីវិត នាំឱ្យកំព្រាកូនប្រពន្ធ ។

បិតាទទួលរ៉ាប់រងការទាំងអស់ក្នុងគ្រួសារ នៅពេលដែល
ភរិយាមានគភ៌រហូតដល់ប្រសូតិហើយពីរបីខែ បិតាទទួលកិច្ចការ
មេផ្ទះទាំងអស់ថែមទៀត ការណាដែលធ្វើមិនកើត មិនធ្លាប់ធ្វើ
ចំណាយធនធានជួលគេឱ្យធ្វើជំនួស ឬ ក៏ពឹងពាក់បងប្អូនញាតិ
សណ្តានឱ្យជួយធ្វើ, បិតាប្រើគ្រប់មធ្យោបាយទាំងអស់ដើម្បីកូននឹង
ភរិយា គឺខំរកទ្រព្យសម្បត្តិបំពេញថវិកាគ្រួសារផង ថែរក្សា
ភរិយាផង ថែរក្សាកូន មើលថែទាំរបស់ទ្រព្យក្នុងផ្ទះនឹងក្រៅផ្ទះ
ផង នឿយលំបាកគ្រប់ឥរិយាបថទាំងបួន ដេកមិនពេញភ្នែក
ដើរ ឈរ អង្គុយមិនបានស្រួល ដូចកាលពីកំឡោះ ឬ កាល
ភរិយាមិនទាន់មានគភ៌នោះឡើយ, រឹតតែទុក្ខព្រួយថែមទៀត បើ
ភរិយាលឺ ឬ កូនលឺ បិតាទទួលការឈឺចាប់នោះ ជាមួយភរិយា
ផង ជាមួយកូនផង ទ្វេមួយជាពីរជាបី កំពុងតែទុក្ខព្រួយយ៉ាង
នេះក៏ដោយ បិតានៅតែខំធ្វើតទិកាសរកទ្រព្យសម្បត្តិ សំរាប់

ស្បៀងអាហារ សំលៀកបំពាក់ នឹងថ្នាំកែរោគថែមទៀត ។

នេះជាទុក្ខរកម្មរបស់បិតា ដែលអ្នកដទៃមិនមែនបិតា ធ្វើ
តាមមិនកើត ។

បិតាមានការធ្ងន់បំផុត ខាងការគ្រប់គ្រងរក្សាទូទៅក្នុង
គ្រួសារ, ឯមាតាមានការធ្ងន់បំផុត ខាងការគ្រប់គ្រងរក្សាបុត្រ
ធីតាផ្ទាល់ខ្លួន ។ ដូច្នេះមាតាបិតា មានគុណចំពោះបុត្រធីតា
ស្មើគ្នា គ្មានលើសខ្លះ ។

តាមទ្រឹស្តីពុទ្ធសាសនាថា “កូនប្រុសស្រីគួរលើកបិតាដាក់
លើស្មារធួន លើកមាតាដាក់លើស្មាស្តា” ព្រោះមាតាមានការ
ធ្ងន់ខាងការថែរក្សាកូនប្រុសស្រីផ្ទាល់ខ្លួនជាងបិតា, ប៉ុន្តែបិតាមាន
មានការធ្ងន់ខាងការគ្រប់គ្រងគ្រួសារផ្ទាល់ខ្លួនជាងមាតាដែរ ។

បើមិនមានមាតា បុត្រធីតាក៏គ្មាន, បើមិនមានបិតា បុត្រ
ធីតាក៏គ្មានដែរ ។

ទោះបីព្រះរស់គឺមាតាបិតា ខំថែរក្សាការពារយ៉ាងហ្មត់ចត់

អស់ពីចិត្តពីថ្ងៃដែលសុទ្ធតែប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ យ៉ាងនេះ
ក៏ដោយ នៅតែមានការវិនាសអន្តរាយជីវិតមាតា នឹងទារកខ្លះៗ
ជាធម្មតា, ជួនកាលទារកទើបតែមកចាប់បដិសន្ធិបានបីបួនខែ
ស្លាប់ក្នុងផ្ទៃទៅក៏មាន ខ្លះដល់ប្រសូតិមកស្លាប់ក៏មាន ខ្លះមាតា
ស្លាប់ទាំងកូនក្នុងផ្ទៃក៏មាន ខ្លះប្រសូតិមកមាតាស្លាប់ទារករស់ក៏
មាន ខ្លះទៀតក្នុងពេលប្រសូតិ ស្លាប់ទាំងពីរនាក់ម្តាយនឹងកូនក៏
មាន សុទ្ធតែជាគ្រោះថ្នាក់ដែលចៀសវាងមិនជុត ព្រោះជីវិត
របស់សត្វលោកមិនទៀង គ្មានកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ ទើបព្រះរស់នាំគ្នាបង្កើតអង្គការសុខភាព
ឡើងក្នុងលោក ខំត្រិះរិះរារកសមុដ្ឋានរោគ ដែលជាឧបសគ្គក្នុង
ដំណើរជីវិតមនុស្ស និងថ្នាំឱសថសំរាប់បំបាត់រោគ កើតបានជា
កូនវេជ្ជសាស្ត្រឡើង តាមកាលៈទេសៈ ដរាបមកដល់សម័យ
បរមាណូនេះ ដើម្បីសាងលោកឱ្យបានស័ក្តិសិទ្ធិ ប្រកបដោយ
សុខភាព ប្រាសចាកការវិនាសអន្តរាយជីវិតមនុស្ស ចាប់តាំង

ពីបដិសន្ធិក្នុងគតិជាដំបូងមក ។

ប្រទេសមួយៗក្នុងលោក សុទ្ធតែមានក្រសួងសុខាភិបាល
ជាចាំបាច់, ក្រសួងនេះចែកជាច្រើនផ្នែក មានផ្នែកមន្ទីរពេទ្យ
ធូបជាដើម សំរាប់ពិនិត្យថែរក្សាគតិ រហូតដល់ប្រសូត្រហើយ
នឹងរក្សាព្យាបាលទារក... ។

ដូច្នេះក្រសួងសុខាភិបាលនេះ ពិតជាស្នាដៃមួយរបស់ព្រះ
រស់ បានបង្កើតឡើងដើម្បីសាងលោក ។

ការសាងមនុស្សលោកគ្រាទី ២

(ពីប្រសូតិ ដល់ពេញកម្លោះក្រមុំ)

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា ចាប់តាំងពីប្រសូតិបុត្រធីតាហើយ,
បានស្រាកស្រាន្តការព្រួយបារម្ភខ្លះ ប៉ុន្តែមានករណីយកិច្ចចំពោះ
កូនរីតតែច្រើនឡើងគ្មានទីបំផុត ។

មាតាទទួលការឈឺចាប់ ដែលគ្រាំគ្រាក្នុងពេលប្រសូតិ
វេលាជាច្រើនថ្ងៃ ខំទ្រាំអាំងភ្លើង ដឹកថ្នាំប្រែល្អឹងចត់ តមក

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុន ចន្ទី

អាហារខ្លាចទាស់ ឬខំទ្រាំនឹងមុខមូលដែលពេញចាក់ ទ្រាំអត់
នឹងអំណាចថ្នាំ ដែលក្តៅរោលរាលពេញខ្លួន ជំនួសការអាំងភ្លើង
នឹងខំទ្រាំលេបជីកថ្នាំដទៃៗ ទៀត តាមសម័យនិយម ដើម្បី
សម្រួលសុខភាពមាតាឱ្យបានស្រួលឡើងវិញ ។

មាតាបិតាខំថ្នាក់ថ្នមថែរក្សាកូនគ្មានធ្វេសប្រហែសទេ ចិត្ត
វិញ្ញាណនៅជាប់នឹងកូនគ្រប់ពេលវេលា ពេលដេកទោះឆ្ងាយងោក
យ៉ាងណា ក៏ស្ទើរនៅទ្រាំដរាបដល់កូនលក់ស៊ុបស្លន ទើបហ៊ាន
ដេក កំពុងដេកលក់គ្រាន់តែឮមាត់កូនយំ ឬកូនរើបំរាស់មាតាបិតា
ភ្ញាក់ភ្លាម សុះក្រោកស្ទាបអង្អែល រកមើលនាយអាយសព្វគ្រប់
ក្រែងមានសត្វអ្វីខាំទិចកូន ថ្នាក់ថ្នមលើកកូន ដោយដៃទាំងពីរ
ផ្ទាប់នឹងឱវ៉ា បបោសអង្អែលបំពេល្អងលោម ឱ្យកូនបានក្បានចិត្ត
ដេកលក់ទៅវិញ ទើបដាក់កូនទៅក្នុងអង្រឹង ឬលើដំណេក ។
ពេលកូនដុះនោម មាតាបិតាគ្មានខ្ចើមរអើមទេជូតដុសលាងដោយ
ផ្ទាល់ដៃយ៉ាងស្ម័គ្រអស់ពីចិត្តថ្លើម វេលាថ្ងៃនេត្រាទាំងគូ ខំពិនិត្យ

រំពៃគយគន់ មើលស្រមោច ស្រមើល មូស រុយជាដើម ឬមួយមក
ទិចខាំ គ្រាន់តែសត្វទាំងនោះមកជិតកូន ទំប្រវេប្រវាបោសបក់
ហាក់ដូចជាភ័យខ្លាចខ្លាជីវប្រហារជីវិតកូន ។

មាតាចាប់ផ្ដើមចិញ្ចឹមកូនដោយទឹកដោះ ដោយអំណាច
ព្រហ្មវិហារធម៌របស់មាតា ជាតិលោហិតក្នុងហឫទ័យ ហូរចេញមក
ជាពណ៌ស កើតជាអាហារទិព្វសំរាប់កូន ។

កូនពេទ្យប្រកាសថា មាតាដែលបានចិញ្ចឹមកូន ដោយ
ទឹកដោះខ្លួន ប្រសើរពេកណាស់ រៀងតែពេលដែលមាតាលឺ
ទើបគួរឱ្យជីកទឹកដោះគោ ឬម្សៅជំនួសទំរាំបានជាវិញ ។

មាតាបង្ហូរលោហិតពីហឫទ័យចិញ្ចឹមកូន មិនមែនតិចទេច្រើន
ខែណាស់ ខ្លះដល់បីបួនឆ្នាំក៏មាន អស់ទឹកដោះវាល់ពាន់លីត្រ ទំរាំ
កូនចេះបរិភោគចំណីអាហារ ។

មាតាបិតាមិនមែនគ្រាន់តែចិញ្ចឹមរក្សាកូន ឱ្យធាត់ធំសាច់
ឆ្អឹងប៉ុណ្ណោះទេ ទំបង្ហាត់បង្រៀនកូន ឱ្យចេះសើច ឱ្យចេះនិយាយ

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយពិសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

មាតាបិតាចិត្តិមបីបាច់រក្សាអប់រំកូន នៅយល់បាកពិតមែន
តែមិនថ្ងៃ មិនធុញទ្រាន់បោះបង់ចោលកូនទេ, មួយថ្ងៃ នៅតែ
មានឱកាសប្រឡែងនឹងកូន ហៅកូនឱ្យសើច ឱ្យនិយាយ ឱ្យ
ឆ្លើយ បើកូនគ្រាន់តែញញឹមរក ឬលាន់ឮសំឡេង កែ! ក! ដែល
ជាសញ្ញាឱ្យដឹងថា កូននិយាយរកខ្លួនតែបន្តិចប៉ុណ្ណោះ ក៏ចូរទ្រង់
ឡូក សប្បាយក្រណាសប្បាយ មានកម្លាំងត្រីសក្កេចអស់រលីង
នូវការព្រួយលំបាកទាំងប៉ុន្មាន មានកត្តាប្រកបដោយទឹកដម
ព្រហ្មវិហារស្រស់ប៉ប្រែ ហត្ថាទាំងគូទ្រស្អុយកូនចើបដប់ បញ្ចេញ

ហើយអ្នកសរសើរប្រាប់ក្រុមគ្រួសារ នឹងមិត្តថែមទៀតថា កូនខ្លួន
ចេះដឹងឆ្លាតវៃណាស់ ។

បើបែរជាកូនឈឺវិញ គ្រាន់តែក្តៅខ្លួន ឬ យំច្រើន មិនដេក
មិនបោដ្ឋចធម្មតានោះ មាតាបិតាទុក្ខព្រួយស្ទើររលត់ស្មារតីអស់
ទៅហើយ ភ្លេចបាយភ្លេចទឹក តឹងទ្រូងស្ទើរប្រេះ លុះតែកូន
បានជាធូរស្រាកស្រាន្តវិញ ទើបស្រស់មុខ នឹកឃើញបាយទឹក ។

តាំងពីកូនប្រសូតិមក មាតាបិតាថែរក្សាដោយការលើកដាក់
បីត បំបៅដោះ បញ្ចុកបបរបាយ ជូតទឹក បោកគក់ដុសលាង
មូត្រលាមកផ្ទាល់ដៃ, ទីដំណេកគ្រែពូក កន្ទេលខ្នើយ ដីល្អស្អាត
នឹងរូបកាយមាតាបិតា ក្លាយទៅជាបង្គន់សំរាប់កូន តែមាតាបិតា
មិនធុញទ្រាន់អាក់អន់ចិត្តនឹងកូនទេ ព្រោះជាដួងជីវិតបណ្តាលចិត្ត
ទៅហើយ នៅតែរីករាយទ្រាំទ្រការធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងនេះរាប់ឆ្នាំ, ដល់
កូនអាយុបានពីរបីឆ្នាំ ចេះដើរ ចេះរត់ ទើបបានធូរថយ ខាង
ការបីពរលើកដាក់ខ្លះ តែមានការរក្សាប្រុងប្រយ័ត្នរឹតតែលំបាក

ថែមទៀត សតិស្មារតីមាតាបិតានៅចិត្តជាប់នឹងរូបកូន ប្រុង
ប្រយ័ត្នរក្សាការពារជាងដុំពេជ្រទាំងគ្រាប់ទៅទៀត ខ្លាចក្រែងកូន
រអិលដួល ធ្លាក់ ឬចាប់ទាញអ្វីៗ រលំសង្កត់លើ ធ្លាក់បែកបាក់
មុតដៃជើង ឬខ្លាចកូនចាប់រើសអ្វីៗ ដែលមិនមែនចំណីមកស៊ី ឬ
ក៏ខ្លាចកូនចេញទៅក្រៅរបងផ្ទះ ឆ្លងកាត់ផ្លូវថ្នល់ ក្រែងឡាន
ទោចក្រយាន ឆ្កែឆ្មារត់ប៉ះខាំ ឬកកិនជាដើម ។

ការថែរក្សាប្រុងប្រយ័ត្នដូច្នេះ មិនមែនតិចឆ្កាំទេ ដរាបដល់
កូនអាយុប្រាំឬប្រាំមួយឆ្នាំ មានស្មារតីរឹងប៉ឹង ល្មមទៅរៀនវិជ្ជា
កើត មាតាបិតារៀបចំគ្រឿងសិក្សាបករណ៍ មានក្តារខៀន ដីស
ជាដើម នាំកូនទៅចូលសាលារៀន មុននឹងឱ្យទៅរៀននោះ
ខំជ្រុំចិត្តគំនិតកូន ក្នុងការសិក្សាជាច្រើនខែ មានបង្ហាត់ឱ្យចេះ
សរសេរ ចេះរាប់ខ្លះ និងនិយាយសម្រួលចិត្តកូនឱ្យមានចំណង់ក្នុង
ការសិក្សា ដោយពន្យល់ហេតុផលនៃចំណេះវិជ្ជា កាត់សំលៀក
បំពាក់ឱ្យ នឹងឱ្យរបស់អ្វីៗ ជាគ្រឿងលើកទឹកចិត្តកូនថែមទៀត ។

ថ្ងៃចូលរៀន មាតាបិតាជូនកូនទៅប្រគល់ជូនលោកគ្រូ ឬ ព្រះសង្ឃ ដែលជាគ្រូអាចារ្យ, បើកូនមានចិត្តក្លាហានក្នុងការរៀន សូត្រ មិនយំតាមមកផ្ទះវិញ មាតាបិតាសប្បាយចិត្តណាស់ ហាក់ ដូចជាកូនចេះវិជ្ជាស្រេចទៅហើយ, បើកូនមិនចង់រៀន យំតាម មកផ្ទះ ឬគេចវេរៈខ្លាចសាលានោះ មាតាបិតាគឺងទ្រង់ស្នើរប្រះ ហាក់ដូចជាអស់សង្ឃឹម ថាកូននឹងបានទៅជាអ្នកចេះដឹងនឹងគេ ។

តាំងពីកូនចូលរៀនមក មាតាបិតាក៏ហាក់ដូចជាចូលរៀន ជាមួយកូនដែរ ពេលម៉ោងចូលរៀន ជូនទៅ, ពេលចេញ ទៅ ទទួល មួយថ្ងៃៗ បីបួនដង ជាច្រើនឆ្នាំទំរាំកូនធំ ទៅរៀនខ្លួនឯង បាន ព្រោះខ្លាចទៅតាមផ្លូវមានសត្វសាហាវខាំ ឬ ឡានប៉ះ បុក ទង្គិច ជាន់ជាដើម ។

អាស្រ័យហេតុដែលចង់ឱ្យកូន គឺមនុស្សលោកចេះដឹងវិជ្ជា ដូច្នេះហើយ ទើបព្រះរស់គឺមាតាបិតា នាំគ្នាបង្កើតអង្គរសិក្សា ឡើងក្នុងលោក ។

ប្រទេសមួយៗ មានក្រសួងសិក្សាធិការជាចាំបាច់ ក្រសួង
នេះមានចែកជាច្រើនផ្នែក តាំងពីផ្នែកបង្ហាត់វិជ្ជាទាប ដរាបដល់
វិជ្ជាខ្ពង់ខ្ពស់ មានវិជ្ជាបច្ចេកទេស វិទ្យាសាស្ត្រជាដើម ទាំងផ្លូវ
លោកធម៌ ព្រមទាំងវិជ្ជាកាយសិក្សា មានកីឡាអត្តពលកម្ម
ជាដើមទៀត ។

ដូច្នេះ ក្រសួងសិក្សាធិការនេះ ពិតជាស្នាដៃរបស់ព្រះរាស្ត្រ
បានបង្កើតឡើង ដើម្បីអប់រំសាងមនុស្សលោក ។

ករណីយកិច្ចមាតាបិតាចំពោះកូនក្នុងការសិក្សា មិនមែន
ចប់ត្រឹមជូនកូនទៅសាលារៀនប៉ុណ្ណោះទេ ពេលកូនត្រឡប់មក
ផ្ទះវិញ ខំពិនិត្យសាកសួរ តើគ្រូឱ្យរៀនពីអ្វីខ្លះ, បើកូនមិនទាន់
យល់ ជួយបង្ហាត់ពន្យល់ថែមទៀត ដាស់តឿនឱ្យខំរៀន ខំ
ទន្ទេញ ឱ្យបានយល់ចេះចាំ កុំឱ្យគ្រូស្តីបន្ទោស ។ ពេលយប់
ដេកមិនលក់ទេ ចាំដល់កូនឈប់រៀនដេកលក់ ទៅមើលកូនក្រែង
ដេកមិនបានដណ្តប់ៗ ដេកច្រងេងច្រងាង រៀបចំដណ្តប់ឱ្យ ទើប

មាតាបិតាធ្មេចដេកលក់ ។

រយៈវេលាដែលមាតាបិតាឱ្យកូនរៀនវិជ្ជានេះ មិនមែន,
 ទេ ចំនួនដល់ម្ភៃឆ្នាំ តាំងពីកូននៅកុមារាកុមារីដល់ពេញកំឡោះ
 ក្រមុំ, បើកូនរៀនពូកែ ចេះឱ្យរៀនទៅទៀត ហើយរ៉ាប់រង
 ទំនុកបំរុងគ្រប់យ៉ាងទាំងអស់ តាំងពីសំលៀកបំពាក់ប្រដាប់រៀន
 ចំណីអាហារ លុយកាក់ចាយជាដើម ។

ពេលកូនប្រឡងម្តងៗ មាតាបិតាបន់ព្រះសំពះទៅតាមស្តង់
 ស្តង់សុំឱ្យកូនជាប់ បើបានជាប់មែនសប្បាយចិត្តណាស់ អ្នក
 សរសើរឱ្យឆ្លាន់លើកទឹកចិត្តឱ្យកូនខំរៀនថែមទៀត, តែបើធ្លាក់
 វិញ មាតាបិតាព្រួយចិត្តក្រៃលែង ក្រែងកូនខូចចិត្តច្រឡំគុះគំនិត
 ខំនិយាយល្អសំលោម ឱ្យកូនបានក្បានចិត្ត ប្រឹងរៀនតទៅទៀត ។

ដល់ពេញកំឡោះក្រមុំ ត្រូវទៅបំពេញវិជ្ជាជាន់
 ខ្ពស់នៅទីឆ្ងាយពីខ្លួន មាននៅទីក្រុង ឬ នៅបរទេសជាដើម
 មាតាបិតាគិតគូរចំរើនណាស់ និយាយទូន្មានផ្តេផ្តាំកូនសព្វយ៉ាង

ឱ្យកូនបានស្ថិតនៅក្នុងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ តាមគតិបណ្ឌិត នឹងរៀបចំ
ប្រដាប់ប្រដាសំលៀកបំពាក់ អាហាររូបករណ៍ជាដើម ជូនដំណើរ
កូនទៅជឿរទុកដាក់ឱ្យអ្នកដែលកូនត្រូវស្នាក់អាស្រ័យ ។

ពេលត្រឡប់ពីជូនកូនមកផ្ទះវិញ មាតាបិតាអាឡោះអាល័យ
ណាស់ មិនចង់ឱ្យកូនឃ្លាតផុតពីរង្វង់ចក្ខុទេ ទោះពេញកំឡោះ
ក្រមុំហើយក៏ដោយ ក្រែងមិនបានសុខស្រួល ដូចជានៅក្នុងការ
គ្រប់គ្រងរក្សារបស់ខ្លួនៗ មានមាតាបិតាខ្លះ អាឡោះអាល័យកូន
ខ្លាំងដល់ស្រក់ទឹកភ្នែកក៏មាន ។

ឱ! មាតាបិតាអើយ ពិតជាព្រះរស់របស់កូនមែន!
តែមានកូនខ្លះ គ្មាននឹកឃើញដល់រឿងនេះទេ បានជំនួន
ពេញកំឡោះក្រមុំស្គាល់ទិសទីហើយ ក៏គិតតែភ្លើតភ្លើនក្នុងអំពើ
ពាលា, មាតាបិតាបញ្ជូនឱ្យទៅរៀនវិជ្ជា គិតតែស្មេហា ស៊ីជីក
ដើរលេងសប្បាយ ហើយភូតភរកុហក បោកបញ្ឆោតម៉ែឪ ដែល
ជាព្រះបង្កើតក្បាលខ្លួន ដោយយកការរៀនសូត្រ ជាខែលបាំង

មុខ លំអុកសុំលុយកាក់ម៉ែឌីថាយកទៅរៀន, ឯម៉ែឌីមិនឱ្យកូន
សុំឆ្លង់មាត់ទេ ខំខ្វះកកាយពីទូហិបឱ្យ បើមិនគ្រប់គ្រាន់តាម
ចំនួនដែលសុំ ស៊ូប្តូរលក់បញ្ចាំកើតកោះស្រែចំការ យកប្រាក់
ឱ្យកូនទៀត ។ ឯកូនចង្រៃ កូនអកតញ្ញ កូនបកស្បែកម៉ែឌី
លក់ ដល់បានប្រាក់ហើយ យកទៅហ៊ុំហាទិញខោអាវស្បែកជើង
ទឹកអប់ស្អិតស្អាងដើរចង់ស្រី យកប្រាក់ដែលកើតពីញើស
ឈាមម៉ែឌី ទៅចិញ្ចឹមស្រីឯណោះវិញព្រងើយ ។

ចំណែកមាតាបិតានឹកសង្ឃឹមថាកូនបានប្រាក់ទៅ មុខជាខំ
រៀនសូត្រហើយ ដល់កូនទៅជុត ខំអុចជួបបន់ព្រះសំពះទេវតា
ទៀត បើកូនអកតញ្ញបោកបញ្ឆោតព្រះរស់ ដែលបង្កើតក្បាល
ខ្លួនទៅហើយ ។

មាតាបិតា កាលបើបានដឹងថាកូនប្រព្រឹត្តដូច្នោះ ព្រួយចិត្ត

ណាស់ សេចក្តីសង្ឃឹមទាំងប៉ុន្មានរលត់អស់ អាម៉ាស់មុខខ្មាស់
ញាតិជិតខាង, តែមាតាបិតាមិនចោលកូនទេ មិនទាន់អស់ចិត្ត
ទេ ខំរិះរកមធ្យោបាយអប់រំកូនទៀត ក្រែងបានល្អឡើងវិញ ។

នេះហើយជាភស្តុតាងទឹកហឫទ័យ ប្រកបដោយព្រហ្មវិហារ
ធម៌ដ៏បរិសុទ្ធស្អាតរបស់ព្រះរស់ ដែលបោះព្រំទៅលើកូនគ្មាន
រើសមុខ ទោះកូនល្អក្តី អាក្រក់ក្តី ខ្វិនខ្វាក់គប្បីឆ្គួតលីលាដូច
ម្តេចក្តី សុទ្ធតែជាកូនសំឡាញ់បណ្តូលចិត្តម៉ែឪទាំងអស់ ដូច
ទឹកភ្លៀង ដែលធ្លាក់ចុះពីអាកាសមកដែនដី មិនរើសថាទីល្អ
អាក្រក់ ទាបខ្ពស់ទេ តែងតែធ្លាក់ស្រោចបោះព្រំស្មើគ្នាទាំង
អស់គ្រប់ស្ថាន ។

ការសាងមនុស្សលោកគ្រាទី ៣

(ពីពេញកំឡោះក្រមុំ ដល់អវិសានជីវិត)

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា ខំចិញ្ចឹមរក្សាអប់រំកូនអស់រយៈវេលា
១៨ ឬ ១៩ ឆ្នាំ ទើបកូនបានធំពេញកំឡោះក្រមុំ ដែលហៅថា

វាយអក្សរកុំឲ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ដូយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

មនុស្សគ្រប់ការ កើតជាពលរដ្ឋ ពលលោកពេញលក្ខណៈបាន។

កាលកូនធំពេញកំឡោះក្រមុំដូច្នេះហើយ, មាតាបិតាប្រុង
 ប្រយ័ត្នណាស់ មិនបណ្តែតបណ្តោយឱ្យច្រែះស្នឹម គឺអមនុស្សធម៌
 ស៊ី ឬ ដុះចាប់នូវគំនិត ចរិយាមារយាទកូនទេ រឹតតែមានការ
 ធ្ងន់ៗ ក្នុងការគ្រប់គ្រងរក្សា អប់រំ ដុះខាត់ចិត្តគំនិតមារយាទ
 ច្រើនប្រការទៀត ព្រោះកូនធំហើយ ចិត្តគំនិតក៏ធំដែរ ផ្នែកពី
 កុមារាកុមារី មានសរសៃវិញ្ញាណក្លាហាន អាចទាញគំនិតចរិយា
 មារយាទឱ្យលង់លុះទៅក្នុងអបាយមុខ ស្រី ស្រា ល្បែងភ្នាល់
 ដែលជាប្រភពឱ្យកើតអមនុស្សធម៌គ្រប់យ៉ាង មានលួច ប្លន់
 កាប់ចាក់ កុហក ឆបោកជាដើម ។

កាលនៅពីតូច មាតាបិតាឡើយព្រួយលំបាករញ្ជ័ករញ្ជ័ក
 ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃមែន តែទុកដូចជាការយល់សប្តិទេ គ្រាន់តែកូន
 ញញឹមរកបន្តិចបន្តួច ក៏ភ្លេចទុកព្រួយនោះអស់ទៅហើយ, ឯកូនធំ
 ពេញកំឡោះក្រមុំ ដែលមិនសូវតាមឱវាទម៉ែឪនោះ ទើប

កើតទុក្ខធំ ធំជាប់មិនរសាយ ស៊ីមិនបាន ដេកមិនលក់ បក់
មិនលឿយ អាម៉ាស់មុខដូចគេទទួរស្បែកឆ្កែ ។

ពេលថ្ងៃ ឬ យប់ បើកូនចេញដើរទៅណា ម៉ែឌីនៅមិន
សុខ ដេកមិនលក់ទេ ស៊ីទ្រាំចាំទ្វារ បើយូរហួសពេលធម្មតា
ខំបើកទ្វារ បង្អួចអើតមើលផ្លូវកូន សំឡឹងមើលស្ទើរជ្រុះគ្រាប់
ភ្នែក ត្រចៀកទាំងគូប្រឹងស្តាប់ ឮអស់ហើយសំឡេងសួរសំឮ អ្វីៗ
ចំណែកខាងអារម្មណ៍ ខំប្រឹងជ្រើសរើសរាវរកសំឡេងកូន បើជួន
ជាឮថាមានគេឈ្មោះទាស់ទែងគ្នា ឬ មានហេតុអន្តរាយផ្សេងៗ
នោះ ម៉ែឌីតក់ស្អុតស្មារតីអស់ ទុក្ខព្រួយអន្ទះសាដូចមាន់រកពង
ភ័យក្រែងកូនទៅជួបនឹងហេតុអន្តរាយនោះៗ, បើទុកជាចាស់ជរា
ភ្នែកឆឺតហើយ ក៏ខំស្ទុះទៅរកកូន ឬក៏ពឹងពាក់គេឯងឱ្យទៅរក
ជំនួស, លុះតែបានកូនមកដល់ផ្ទះទើបធ្មេចភ្នែកជិត ។

ឯកូនប្រុស និងកូនស្រីទាំងពីរពួកនេះ ដែលពេញកំឡោះ
ក្រមុំហើយ មាតាបិតាព្រួយថែរក្សាដូចគ្នាគ្មានលើសខ្លះទេ, ព្រោះ

ភេទស្រីធម្មតាតាក់តែងមកប្រកបដោយភាពទន់ខ្សោយ ហើយ
ច្រើនសុភាព ទាំងចិត្តគំនិត និងកាយវិការ មិនរឡេមរឡាម
ដើរលេងមានមិត្តភក្តិជ្រួលជ្រើមក្នុងអបាយមុខ ស៊ីជីក កាប់ចាក់
ថែរក្សាព្រហ្មចារី^(១) ដែលជាហេតុឱ្យខូចអនាគតខ្លួន នឹងថោក
ទាបដល់វង្សត្រកូល ។

ប៉ុន្តែមាតាបិតា មិនហាមឃាត់បិទសិទ្ធិកូន មិនឱ្យទាក់ទង
នឹងបុរសកំឡោះនោះទេ គឺបើកឱ្យមានវិស្សាលភាពចំពោះមនុស្ស
លោកទូទៅគ្រប់ប្រភេទ ដូចជាឱ្យទៅរៀនវិជ្ជា ឱ្យធ្វើទាហាន
ឱ្យធ្វើកីឡា និងឱ្យធ្វើការក្នុងក្រសួងនានាជាដើមដោយសេរី ទាំង
មិនហាមឃាត់សេចក្តីស្នេហារបស់កូនទៀត, ព្រោះការទាក់ទង

១-តាមបែបត្រឹមត្រូវ ព្រហ្មចារី សំរាប់ហៅបុរសកំឡោះ ព្រហ្មចារីស្តី សំរាប់
ហៅស្ត្រីក្រមុំ ប៉ុន្តែអ្នកស្រុកធ្លាប់ហៅ ព្រហ្មចារីនេះចំពោះតែស្ត្រីក្រមុំ បាត់
មាត់យូរយារណាស់មកហើយ ។

វិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងរូបសាយ ដោយ អ្នកស្រី រស់សាវី
និងក្រុមប្រលងប្រជុំ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុងចង្កៀ

មុខទៀត ក៏ត្រូវតែធ្វើដូច្នេះ ព្រោះស្រីក្រមុំដែលខ្វះការសិក្សា
គ្មានសិល្បៈក្នុងគំនិត ប្រៀបដូចជាមានពេជ្រដែលនៅកណ្តាល
វាលក្រៅផ្ទះ ចោរអាចលួចប្លន់បានដោយងាយ អនាគត និង
វង្សត្រកូលរបស់ស្រីនោះ ក៏វិនាសអាប់ឱនទៅដោយងាយដែរ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ ទើបមាតាបិតាខំប្រៀនប្រដៅ ពន្យល់
អប់រំកូនស្រី ឱ្យចេះថែរក្សាខ្លួន ឱ្យដឹងថា ស្រីក្រមុំទាំងឡាយ
បើចេះរក្សាព្រហ្មចារីខ្លួនបានបរិសុទ្ធ ទើបមានតម្លៃ ដូចពេជ្រ
ទាំងគ្រាប់ ឬដូចជាមានទឹកដប់ មានសេរីស្នូស្នី មានបូជានុភាព
អាចផ្លាស់ត្រូវ គឺបុរសឡេះឡោះបានគ្រប់ទិសទី ឱ្យបាក់បបខ្ទប់
ខ្លាច សូម្បីតែពួកទេវតាក៏សរសើរឱ្យពរជ័យដែរ ។ ព្រហ្មចារី
នេះហើយ ជាដួងជីវិតរបស់ស្រីក្រមុំ ជាកំណប់ទ្រព្យ នឹងជា
យីហោររបស់ស្រីក្នុងលោក, បើព្រហ្មចារីវិនាសទៅ ដោយខុស
គន្លងប្រពៃណីហើយ ជីវិតរបស់ស្រីនោះ ក៏ឈ្មោះថាបាត់បង់ទៅ
ដែរ សិរីស្នូស្នីគ្រប់ជំពូកក៏រលត់រលាយទៅ ទេវតាស្តាប់ខ្លឹមតែង

ផ្ដន្ទាទោសគ្រប់ពេល សត្រូវហ៊ានមើលងាយគ្រប់ទិសទី ។

ស្រ្តីក្រមុំដែលគ្មានការតស៊ូរក្សាព្រហ្មចារីរបស់ខ្លួន ឱ្យបាន គង់វង្ស ឈ្មោះថាស្លាប់ទាំងរស់ស្អុយទាំងស្រស់ ទៅទីណា មានរុយក្បាលខៀវ គឺប្រុសពាលាតាមញាំញីគ្រប់ទិសទី, ស្រ្តី នោះ បើទុកជាស្លៀកសំពត់ហួលព្រៃ រចនាដោយមាសពេជ្រ យ៉ាងណា ក៏ទុកដូចជាស្រាតខ្លួនទេ នៅចំពោះមុខមហាជន ។ ពិភពលោកសន្មតស្រីនោះ ជាញីថោកទាបដូចសត្វតិរច្ឆាន ។

ស្រ្តីក្រមុំទាំងឡាយ គួរតែស្គាល់សិទ្ធិមហាអំណាចរបស់ខ្លួន ដែលជាម្ចាស់ជីវិត នៃសេចក្ដីស្នេហារបស់បុរសក្នុងលោក, ធម្មតា សេចក្ដីស្នេហារបស់បុរស លុះតែស្រ្តីដាក់ទានឱ្យ ទើបមានជីវិត មានសកម្មភាពឡើងបាន ។

ស្រ្តីក្រមុំនេះហើយ ជាភរិយានៃសេចក្ដីស្នេហារបស់មនុស្ស លោក សោយរាជ្យក្នុងនគរកាមទេព មានប្បទានភាពធំអស្ចារ្យ ជា ស្ដេចចក្រពត្រាធិរាជ កាន់អំណាចផ្ដាច់ការ ខាងស្នេហាគ្រប់

យ៉ាងទាំងអស់ គ្មានបុរសណាអាចច្បាំងយកជ័យជំនះបានទេ ។

ម្យ៉ាងទៀត ស្រ្តីជាកូនសោនៃសេចក្តីស្នេហារបស់បុរស បើ
ស្រ្តីចាក់សោជិត កាន់កូនសោជាប់នៅដៃហើយ សូម្បីបុរសក្នុង
ពិភពលោកទាំងមូល ដែលប្រដាប់ដោយអាវុធបរមាណ្ឌ នាំគ្នាមក
ច្បាំងដណ្តើមយកស្នេហានោះ ក៏មិនបានដែរ, លុះតែស្រ្តីឱ្យដៃ
ទើបប្រុសហ៊ានចូលក្នុងព្រំដែនស្នេហាបាន ដូចភាសិតមួយបទ
ក្នុងគម្ពីរបញ្ចតន្ត្រថា:

“លក្ខក្រហមទាល់តែគេឈ្លីច្របាច់
ទើបចេញក្រហមយ៉ាងណា ប្រុសទាល់តែស្រីឱ្យដៃ
ទើបស្នេហាយ៉ាងនោះដែរ” ។

ភាសិតបុរាណថា:

“ទាល់តែទំពាក់វាទៅ ទើបញ្ឆោវាមក”

មួយទៀតថា:

“ទឹកហូរតាមប្រឡាយ ទន្សាយបោលតាមប្រឡោះ”

មួយទៀតថា:

“ភ្លើងឆេះពីសម្រាម អង្គាមកើតពីស្រូវ” ។

មួយទៀតថា:

“ត្រឡាចវារទៅ ល្អៅវារមក” ។

មួយទៀតថា:

“មានដំបៅទើបរុយវារោម មានសម្រាមទើបត្រូវដុះ” ។

មួយទៀតថា:

“ចោរក្នុងឱ្យដៃ ទើបចោរក្រៅហ៊ានចូលលុក” ។

ពុទ្ធភាសិតថា:

“មានហេតុ ទើបមានផល” ។

ព្រោះហេតុនោះ ស្រ្តីក្រមុំ ពិតជាមានសិទ្ធិដាច់មុខ ក្នុងការ
រក្សាព្រហ្មចារីរបស់ខ្លួន, គ្មាននរណា អាចចូលជ្រៀតជ្រែករារាំង
បានទេ បើព្រហ្មចារីបរិសុទ្ធ គឺខ្លួនបរិសុទ្ធ បើមិនបរិសុទ្ធ
ទេ ក៏ជាស្នាដៃរបស់ខ្លួននោះឯង, ព្រោះធម្មជាតិបានប្រគល់សិទ្ធិ

អំណាចស្នេហាគ្រប់ទាំងអស់ ក្នុងកណ្តាប់ដៃខ្លួនហើយ ។

គួរកញ្ញាទាំងឡាយ កុំគ្រាប់តាមស្រ្តីក្រមុំខ្លះ ថោកទាបមិន
ស្គាល់តម្លៃខ្លួន ដែលធម្មជាតិបង្កើតមក ជាភរិយានៃសេចក្តីស្នេហា
ហើយ គ្រាន់តែបុរសគម្រកក្នុងកំប៉ក ក៏ដោយតាមរយៈ ដូចសត្វ
តិរច្ឆានញី ដោយឈ្មោលនោះឡើយ នាំឱ្យថោកទាបវង្សត្រកូល
និងប្រទេសជាតិ ។ ពួកស្រីធុនឃ្លឹងហើយ ដែលបង្កើតពូជស្រី
ផ្កាមាសពាសពេញលោក ។

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា មិនធ្វេសប្រហែសទេក្នុងរឿងនេះ,
កាលបើកូនគ្រប់ការហើយ លោកប្រាប់ពន្យល់ភ្លាម អំពីការណ៍
អាថ៌កំបាំងការពារទុកជាមុនតាមដំណើរជីវិតមនុស្ស ដែលលោក
បានឆ្លងកាត់ បានពិសោធន៍រួចមកហើយ ក្រែងកូននៅឆោតល្ងង់
នាំឱ្យខូចអនាគត និងវង្សត្រកូល ។

មាតា បានតាំងខ្លួនលោកជាមិត្តយ៉ាងជិតស្និទ្ធ របស់កូនស្រី
និយាយប្រាប់អាថ៌កំបាំងរបស់ស្រ្តីភេទគ្រប់យ៉ាងដល់កូន ធ្វើឱ្យ

កូនទុកចិត្តដូចជីវិតតែមួយ អាចហ៊ានប្រាប់អាថ៌កំបាំងដល់លោក
បាន ដូចជាប្រាប់អំពីមានផ្ការដូវជាដើម ។ មាតាបានចងចាំយ៉ាង
ច្បាស់ អំពីពេលវេលានៃផ្ការដូវរបស់កូន, លុះដល់ពេលហើយ
តែងសាកសួរពិនិត្យហេតុផល បើកូនរាំងរដូវដោយមានរោគអ្វីៗ
បៀតបៀន មាតាភ័យណាស់ ខំរកពេទ្យធូបឱ្យពិនិត្យមើល រកថ្នាំ
មកព្យាបាល ឱ្យបានស្រួលមានប្រក្រតីទៀងទាត់ឡើងវិញ ។

ការណ៍ដែលមាតាត្រួតពិនិត្យកាលបរិច្ឆេទ នៃផ្ការដូវកូន
យ៉ាងនេះ ដើម្បីការពារហេតុ ២ យ៉ាងគឺ: ១.ការពារសុខភាព,
២.ការពារអនាគត ក្រែងកូនភ្លាំងភ្លាត់ក្នុងសេចក្តីស្នេហាដល់មាន
គភ៌ មាតាបានដឹងភ្លាម មិនហួសពេលវេលា អាចជួយសម្រួល
អនាគតកូនបាន មិនអាម៉ាស់មុខ ។

ឱ! កញ្ញាទាំងឡាយ នាងចង់មានសំណាងមែន បានមក
កើតក្នុងគ្រួសារមាតាបិតា, គ្មានមិត្តឯណាប្រសើរឯក អាចជួយ
នាងបានស័ក្តិសិទ្ធិ ក្នុងពេលដែលនាងភ្លាំងភ្លាត់ធ្លាក់ទៅក្នុងអន្លង់

ស្នេហាទេ មានតែមាតាបិតានេះហើយជាមហាឥសី អាចដប់
អនាគតជីវិតរឿងឱ្យនាងបាន, ដូច្នេះចូរនាងស្មោះត្រង់ កុំខ្មាស់
អៀន កុំលាក់បិទអាថ៌កំបាំងរបស់នាង ចំពោះមាតាបិតាឱ្យយូរ
ហួសពេលវេលាឡើយ ត្រូវជំរាបប្រាប់លោកភ្លាមៗ ព្រោះក្នុង
លោកនេះ មានតែមាតាបិតាទេ ជាព្រះដ៏សក្តិសិទ្ធិរបស់នាង ។

ឯកូនកំឡោះវិញ ពិតមែនតែគ្មានព្រួយក្នុងការរក្សា
ព្រហ្មចារី, ក៏មាតាបិតាមិនមែនហួតកន្លះលែងចោល ដូចគោក្របី
នោះទេ ខំរំលឹកទូន្មានស្តីប្រៀនប្រដៅរាល់ពេលវេលា ដោយ
ផ្ទាល់ខ្លួនផង យកទៅធ្វើនឹងគ្រូអាចារ្យ ឬ អ្នកដែលមានការ
ពិសោធន៍ច្រើនជួយប្រៀនប្រដៅ ឱ្យកូនមានបែបបទល្អ ដរាប
ដល់ឱ្យបួសក្នុងពុទ្ធសាសនាថែមទៀត ដើម្បីការពារអនាគតកូន
កុំឱ្យកាន់ច្រឡំទៅប្រព្រឹត្តអំពើពាលាអាក្រក់សេ ដែលអាចឱ្យក្លាយ
ខ្លួនទៅជាអ្នកប្រមឹក អ្នកលេង លួចប្លន់ធនបោក កាប់ចាក់ជា
ដើម នាំឱ្យថោកទាបដល់វង្សត្រកូល និងប្រទេសជាតិ ។

ដូច្នេះអ្នកកំឡោះទាំងឡាយ! គួរអាណិតអាសូរមាតាបិតា
អ្នក កុំប្រព្រឹត្តអបាយមុខគ្រប់យ៉ាង មានលេងស្រី ដែលជា
ហេតុឱ្យខូចព្រហ្មចារីជាដើម ។ ឯព្រហ្មចារីរបស់បុរស ងាយ
ថែរក្សាណាស់ គ្មាននរណាម្នាក់គួរតាមបៀតបៀន ដូចព្រហ្មចារី
របស់ស្រីទេ គួរតែអ្នកថែរក្សាឱ្យបានបរិសុទ្ធគង់វង្ស នៅក្នុង
ភាពកំឡោះ បើមិនបានវិសេសលើសពួកកញ្ញាដែលមានភេទទន់
ខ្សោយជាងនោះ ក៏ឱ្យបានស្មើគ្នាទៅចុះ កុំឱ្យចាញ់ប្រៀបពេក ។

តាមពិត មានកំឡោះភាគច្រើនណាស់ ដែលគ្មានការតស៊ូ
រក្សាព្រហ្មចារី បណ្តោយឱ្យអន្តរាយ ក្លាយខ្លួនពោះម៉ាយទាំងក្មេង
ព្រោះតែការភ្លេតភ្លើន ស្រីបស្រាល តាមមិត្តសំឡាញ់ទិលខូច
ដែលមានព្រហ្មចារីពុករលួយ វាទាំយកវ័យកំឡោះត្រឡាំងរបស់
ខ្លួនទៅប្រគល់ឱ្យស្រីតាក់ស៊ី ពេស្យា ផ្កាមាសជាដើម ជាន់ឈ្មួច
ឈ្នីចោល ហើយវាបំបួសចិត្តគំនិត ឱ្យស្រីវង់ញៀនញ៉ាមញាយ
ខូចសតិបញ្ញា ការរៀនសូត្រ ខូចការងារគ្រប់យ៉ាង ខ្លះវាចម្លង

មេរោគទុកយកទៅបំផ្លាញអនាគតភរិយា នឹងកូនចៅទៀត ។
ដល់មានគ្រួសារទៅ នាំឱ្យខូចសេចក្តីសន្តោស ចំពោះភរិយា
បណ្តាលឱ្យមានស្រីញីផ្ដេសផ្ដាស ពាសវាលថែមទៀត ។ នេះ
ជាទោស នៃការខូចព្រហ្មចារីរបស់បុរស ។ ពួកបុរសធុនប្តឹង
ហើយ ដែលបង្កើតពូជប្រុសផ្កាប្រាក់ គឺសំជីងប្រុសពាសពេញ
លោក ហើយចូលចិត្តនាំបំបួសក្មេងកំឡោះៗ ទាំងឡាយ ឱ្យខូច
ព្រហ្មចារី នឹងបោកបញ្ឆោតស្រីក្រមុំដែលនៅឆោតល្ងង់ ឱ្យខូច
ព្រហ្មចារី កើតជាស្រីផ្កាមាសថែមទៀត ។

រឿងនេះមានកំឡោះភាគច្រើនយល់ថា ការលេងស្រីម្តង
ម្កាល ជាការស្រស់ស្រូបកំសាន្តចិត្ត ឬ ជាការពិសោធន៍ ទំរាំមាន
គូរស្រករ នេះពេញជាខុសធំ ច្រឡំថ្នាំពិសជាអាហារទិព្វ, ព្រោះ
មើលងាយស្រីហើយ ព្រហ្មចារីក៏វិនាសអន្តរធានទៅភ្លាម ក្នុងពេល
នោះដែរ ភេទកំឡោះបាត់បង់ទៅ កើតជាពោះម៉ាយអស់មួយ
ជីវិត, ដល់ពេលមានគូរស្រករ ទោះបីខំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍

មង្គលធំដុំយ៉ាងណា ក៏ខ្លួននៅតែពោះម៉ាយៗ ដដែល ហើយចូល
ក្នុងការធូរបោក បន្លំដោយទុកចិត្ត ចំពោះមាតាបិតាទាំងសងខាង
ដែលជាអ្នកមានគុណ ព្រមទាំងភរិយាខ្លួនទៀតផង, ព្រោះលោក
អ្នកទាំងនោះមិនដឹងអាចិកំបាំង ។ ដែលខ្លួនខំលាក់នោះទេ សំគាល់
ថាជាមនុស្សកំឡោះ ។ បើខ្លួនមិនបរិសុទ្ធហើយ លទ្ធផលរបស់
ខ្លួនក៏មិនបរិសុទ្ធដែរ, ដូចពុទ្ធភាសិតថា:

“ដើមដូងផ្លែដូង ដើមស្វាយផ្លែស្វាយ” ។

បើមិនបានទទួលផលផ្ទាល់ខ្លួនទេ មុខជាបានទទួលផល
នោះ ពីកូនចៅខ្លួនមិនខាន ។

មួយទៀតថា:

“នាងរត់រកអ្នក មេខាតលក្ខណ៍រត់រកអាក់បាក់ទន្សា...”។

បើយើងមិនមែនជានាងក្រមុំ អ្នកកំឡោះ មុខជា

ជួបនឹងមេខាតលក្ខណ៍ ឬ អាក់បាក់ទន្សាត់ខាន បើមិនផ្ទាល់ខ្លួន
យើង ក៏ពិត្នូចយើង ។

ឯខ្លួនយើងពិតជាអ្នកបំផ្លាញលោក ព្រោះបានសាបបណ្តុះ
ពូជអាក្រក់ទុកក្នុងលោក ។

អំពីតុល្យភាព

ការដែលបុរសស្រី បានស្ថិតនៅក្នុងភាពក្រមុំកំឡោះនេះ
បើប្រៀបធៀបគ្នា រកតុល្យភាព ឃើញថា៖ ពួកស្រីក្រមុំមាន
ប្រៀបជាង ប៉ុនរក្សាព្រហ្មចារីបរិសុទ្ធ បានស្ថិតនៅក្នុងភាពក្រមុំ
ប្រហែលជា ៨០ ឬ ៩០ ភាគរយ (៨០% ឬ ៩០%) ទំរង់ដល់
ពេលមានស្វាមី ។ ឯពួកកំឡោះវិញ កំសាកណាស់ ដើរ
មិនទាន់សម័យក្នុងរឿងនេះសោះ រក្សាព្រហ្មចារីបរិសុទ្ធ បាន
ស្ថិតនៅក្នុងភាពកំឡោះ ប្រហែលតែ ១០ ឬ ២០ ភាគរយទេ
(១០% ឬ ២០%) ទំរង់ដល់ពេលមានភរិយា ។ មកអំពីពួកបុរស
មិនសូវមានសុជីវធម៌ក្នុងរឿងនេះ ចំពោះស្រីទាំងឡាយ ។ មួយ

ទៀតបុរសច្រើនប្រមាថ ដោយអាងថាការខូចព្រហ្មចារីរបស់ខ្លួន
មិនឮសូរក្នុងក្តាំងដូចគ្រាប់បែកទេ អាចបន្តពាក់មុខកំឡោះ បោក
ប្រាស់យកប្រពន្ធក្រមុំបានដោយងាយ ។ មានកំឡោះភាគច្រើន
ក្នុងលោក មិនទាំងដឹងថាប្រព្រឹត្តដូច្នេះ ខូចព្រហ្មចារីខ្លួនផង ។
ថែមទាំងមិនដែលគិតថា ខ្លួនមានព្រហ្មចារីបរិសុទ្ធ ទើបបាន
ឈ្មោះថាកម្លោះនោះទេ ធ្លាប់ដឹងថា មានព្រហ្មចារីតែពួកស្រី
ក្រមុំ ។ ឯខ្លួនចង់ប្រព្រឹត្តធ្វើដូចម្តេចក៏នៅតែកំឡោះដដែល ព្រោះ
ភាពកំឡោះរបស់ខ្លួន ស្ថិតជាប់ជាងដែកថែបទៅទៀត ។ ការ
យល់ដូច្នេះ ។ ប្រកបដោយមោហៈឆណ្ហាស់ ទើបពួកកំឡោះក្នុង
លោក មានព្រហ្មចារីពុករលួយ ពោះម៉ាយទាំងក្មេងអស់ ៨០
ឬ ៩០ ភាគរយ (៨០% ឬ ៩០%) ។

ដូច្នេះឃើញថាៈ ស្រីក្រមុំទាំងឡាយ ច្រើនមានស្វាមីពោះ
ម៉ាយ, ឯបុរសពោះម៉ាយទាំងឡាយ ច្រើនតែមានភរិយាក្រមុំ ។
នេះជារឿងចម្លែកមួយ ក្នុងកាមលោក ។

គួរអ្នកកំឡោះទាំងឡាយ មានសុដីវធម៌ក្នុងរឿងចម្លែកនេះ
ចំពោះស្រ្តីក្រមុំទាំងឡាយផង ព្រោះស្រ្តីនេះហើយជាមាតានៃ
ពិភពលោកយើង មានតែអ្នកកំឡោះទាំងឡាយទេ ដែលជា
ចៅក្រមអាចរកយុត្តិធម៌ ជូនមាតានៃពិភពលោកយើងនេះបាន
ហើយអាចបន្ថយចំនួនរឿងចម្លែកអកុសលនេះ ពីក្នុងពិភពលោក
បានផង ។

អំពីសិរយាបថ

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា មិនមែនអស់ការប្រៀនប្រដៅអប់រំបុត្រ
ធីតា ត្រឹមប៉ុណ្ណោះទេ ទោះបីកូនបានរៀនចេះដឹងហើយក៏ដោយ
លោកនៅតែខ្វល់ខ្វាយប្រៀនប្រដៅ អប់រំបន្ថែម ឱ្យបានវិសេស
វិសាលគ្រប់វិស័យទាំងអស់ មានឱ្យចេះធ្វើការចិញ្ចឹមជីវិត ឱ្យ
ចេះដឹងសុដីវធម៌គ្រប់យ៉ាង ដូចជាពេលដេក លោកទូន្មានឱ្យ
ដេកប្រកបដោយសុដីវធម៌ ឆាប់ក្រោកពីព្រលឹម ទោះមានការ
រវល់ក្តី គ្មានក្តី ត្រូវតែក្រោកឱ្យទៀងទាត់ពេលវេលា ដើម្បី

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រលើកឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ស្រី ចន្ទី

ឱ្យស្រួលក្នុងការប្រស្រ័យទាក់ទងគ្នា កុំឱ្យគេពិបាកចាំ កុំឱ្យខាត
ពេលវេលា ។ លុះក្រោកហើយកុំអង្គុយសំកុក ត្រូវរៀបចំទី
ដំណេកឱ្យស្អាត កុំក្រោកតែខ្លួនចោលមុនកន្ទេលរតាត់តាយ
ដូចដំណេកសត្វ នឹងរៀបចំបោសប្រាសផ្ទះសំបែង កុំប្រកាន់
ខ្លួនជាអ្វីៗ ព្រោះក្នុងគ្រួសារមួយៗ មានតែមាតាបិតានិងកូន
ចៅប៉ុណ្ណោះ យើងជាកូនចៅ ត្រូវតែធ្វើជំនួសលោកទាំងអស់
ព្រោះលោកចិញ្ចឹមយើងធំហើយ, បើគ្រួសារយើងមានអ្នកបំរើ
ក៏គួរតែជួយធ្វើគ្នាខ្លះ ចំពោះកិច្ចការដែលគួរធ្វើ មិនត្រូវដេកចាំតែ
ប្រើគ្រប់មួយរយជំពូកនោះទេ ព្រោះអ្នកបំរើក៏ជាមនុស្សជាតិដែរ ។

កាលបើរៀបចំស្អាតបាតហើយ ត្រូវជូតទឹកដុះលាងខ្លួន
ប្រាណ ស្លៀកពាក់ស្អិតស្អាងឱ្យសមរម្យតាមក្បួនអនាម័យ បើ
មិនទាន់ដល់ពេលទៅរៀន ទៅធ្វើការ ឬពេលស្រស់ស្រូបចំណី
អាហារទេ ត្រូវទន្ទេញមេរៀន ឬមើលសារពត៌មាន ទស្សនាវដ្តី
ជាដើម ។ ពេលច្រកព្រហមនេះហើយ ដែលសតិស្មារតី

កំពុងមានកំឡាំង ព្រោះទើបនឹងសម្រាកហើយ អាចចងចាំអ្វីៗ
បានដោយងាយ, បើយើងបណ្តោយឱ្យការងារកន្ទុយ វាទំពារស៊ី
ពេលវេលាដ៏មានតម្លៃនេះអស់ទៅ ការខាតបង់ ក្នុងដំណើរជីវិត
យើងរឹតតែមានច្រើនឡើង ។

ការក្រោកពីព្រលឹមនេះ មិនមែនល្អវិសេស តែក្នុងសម័យ
ព្រងនាយ ឬល្អចំពោះតែកសិករកម្មករនោះទេ គឺល្អគ្រប់ឋានៈ
មនុស្សលោកទាំងអស់, ក្នុងសម័យបរមាណូនេះ ឬហួសសម័យ
នេះទៅទៀត ក៏នៅតែល្អ រឹតតែល្អឡើង ព្រោះពិភពលោកយើង
កាន់តែចង្អៀត អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រកំពុងបង្កើតចំណេះវិជ្ជាកាន់តែ
ច្រើន មនុស្សលោកក៏ត្រូវតែរកពេលវេលា ឱ្យកាន់តែច្រើនដែរ
ទើបបានរៀនសូត្រ មើលស្តាប់ ចេះដឹងទាន់ចំណេះវិជ្ជានោះៗ,
បើយើងជាអ្នកដេកនិយម មុខជារស់នៅក្រៅសម័យមិនខាន ។

ពេលដើរ ឈរ អង្គុយ ក៏មាតាបិតាលោកប្រដៅឱ្យមាន
សុជីវធម៌ដែរ គឺដើរឱ្យមានពេលកំណត់ ទៅណាមកណាត្រូវ

ប្រាប់មាតាបិតា ឬអ្នកអាណាព្យាបាល ឬក៏ស្វាមីភរិយាខ្លួនកុំដើរ
ឥតដំណឹង ដើរហួសពេលវេលា ដើរប្រកបដោយអបាយមុខ ។
បើឈរមើលអ្វីៗ ត្រូវឈរឱ្យមានសុជីវធម៌ កុំឈរច្រងេងច្រងាង
បាំងមុខចាស់ទុំនិងស្ត្រីភេទ គួរលែងកឱ្យមនុស្សចាស់នឹងស្ត្រី
មានឱកាសឈរបានស្រួលផង ។ ឯការអង្គុយក៏ដូចគ្នា បើ
យើងប្រស្រ័យទាក់ទងនឹងគេ ត្រូវគិតឱ្យសព្វគ្រប់ កុំនៅអង្គុយ
និយាយផ្ដេសផ្ដាសគ្មានចប់ អង្គុយសំកុកហួសពេលវេលានាំឱ្យ
រំខានដល់អ្នកដែលខ្លួនប្រស្រ័យជាមួយ ត្រូវស្គាល់ពេលគេដេក
ពេលគេបរិភោគចំណីអាហារ ឬពេលគេមានការចាំបាច់ ទើប
ឈ្មោះថាអង្គុយមានសុជីវធម៌ ។

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា លោកប្រៀនប្រដៅអប់រំមនុស្សលោក
ជាបុត្រធីតាគ្រប់វិស័យទាំងអស់ មិនអាចនាំមកនិយាយរាយរាប់
ឱ្យបានសព្វគ្រប់ក្នុងពេលនេះទេ, បើរួមឱ្យខ្លីមកលោកប្រដៅបុត្រធីតា
ឱ្យស្គាល់សិទ្ធិករណីយកិច្ចរបស់ខ្លួន និងរបស់អ្នកដទៃ, ឱ្យលះ

អំពើអាក្រក់ សាងអំពើល្អ ។

អាស្រ័យហេតុនេះហើយ ទើបមានអង្គការជាច្រើនក្នុងលោក
មានមុខក្រសួងផ្សេងៗ គ្នា លែងទៅតាមកាលៈទេសៈ ក្រៅពី
ក្រសួងសុខាភិបាល និងសិក្សាធិការ ដែលបាននិយាយ
ខាងដើម នៅមានក្រសួងយុត្តិធម៌, មហាផ្ទៃ, ហិរញ្ញវត្ថុ,
សេដ្ឋកិច្ច, ការបរទេស, ការពារប្រទេស, សាធារណការ
និងក្រសួងធម្មការទៀត ។ ក្នុងក្រសួងនីមួយៗ មានចែកច្រើន
ផ្នែកទៅទៀតតាមសម័យនិយម ។ ទាំងអស់នេះកើតមកពីព្រហ្ម
វិហារធម៌របស់ព្រះរស់, ដូច្នេះអង្គការនានា និងមុខក្រសួងទាំង
ឡាយក្នុងលោក គឺជាស្នាដៃរបស់ព្រះរស់បានបង្កើតឡើង ដើម្បី
អប់រំសាងមនុស្សលោក ហើយនៅប្រទេសមួយៗ ព្រះរស់
នាំគ្នាជ្រើសរើសរកមហាបុរស ដែលបរិបូណ៌ដោយគុណសម្បត្តិ
សមត្ថភាព ទេពកោសល្យ អភិសេកជាព្រះមហាក្សត្រ តាំងជា

ប្រមុខរដ្ឋ ជាប្រធានាធិបតី ឬជានាយករដ្ឋ ដើម្បីគ្រប់គ្រងត្រួត
បរិហារនូវអង្គការនោះៗ ឱ្យបានលទ្ធផលល្អដល់មនុស្សលោក ។

ដូចនៅប្រទេសកម្ពុជាយើងក្នុងសតវត្សរ៍ទី២០ នៃគ.ស.នេះ
ព្រះរស់ទាំងប្រទេស បានលើកសម្តេចព្រះនរោត្តម ដែលជាប់ព្រះ
សន្តតិវង្ស ពីព្រះមហាក្សត្រាធិរាជ សម័យអង្គរ
ជាព្រះប្រមុខរដ្ឋ គោរពបូជាដល់ទុកព្រះអង្គ ជាព្រះអាទិទេព
របស់ខ្លួន ដោយកោតស្ងប់ស្ងែងប្រាជ្ញាបារមីព្រះអង្គ ដែលបាន
ដោះប្រទេសកម្ពុជា ឱ្យរួចពីទាសភាពបរទេស ដោយសន្តិវិធី
ហើយដប់ប្រទេសកម្ពុជា ឱ្យកើតជាអរិយប្រទេសគំរូទាន់សម័យ
មួយនៅអាស៊ីទីប មានកិត្តិសព្ទប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត ជ្រោយទូទៅ
ពេញពិភពលោក ។ ឯពួកសត្រូវបរទេសទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់
តែតាមផ្លាញប្រទេសកម្ពុជា ដូចមារាធិរាជនោះ ព្រះអង្គទ្រង់ផ្លាញ
តែដោយព្រះប្រិយាញាណ មិនបាច់ប្រើអាវុធ ឱ្យចាញ់គ្រប់វិស័យ
ដូចជាសត្វអំពិលអំពែកចាញ់ពន្លឺព្រះអាទិត្យ ក្នុងសុរិយកាល ។

ការសង្គ្រោះបុត្រជីតាឱ្យមានគូរស្រករ
បន្ទាប់ពីបានអប់រំបុត្រជីតាឱ្យមានចំណេះវិជ្ជា កើតសតិបញ្ញា
ស្គាល់ខុសត្រូវ ចេះធ្វើការចិញ្ចឹមជីវិតមក លោកបានសង្គ្រោះ
ឱ្យមានស្វាមីភរិយា តាមគន្លងប្រពៃណីលោកនិយមទៀត ។

មុននឹងរៀបចំបុត្រជីតា ឱ្យមានស្វាមីភរិយា មាតាបិតាខំ
ពិនិត្យជ្រើសរើសសព្វយ៉ាង លែងឱ្យមានតុល្យភាពស្មើគ្នា ឬ
ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា គឺជ្រើសរើសតាំងពីវង្សត្រកូល, ទ្រព្យសម្បត្តិ,
ចំណេះវិជ្ជា, ចរិយាមារយាទ និងរូបសម្បត្តិរហូតដល់
ថ្ងៃ - ខែ - ឆ្នាំ ដើម្បីឱ្យកូនទាំងពីរបានសុខចម្រើនក្នុងដំណើរជីវិត ។

ការជ្រើសរើសលែងនេះ លោកចំណាយពេលវេលាជា
ច្រើន ដើម្បីសាកសួរប្រឹក្សាជាមួយក្រុមញាតិ និងចាស់ត្រឡាចៗ
ទាល់តែមានយោបល់ភាគច្រើនទៅខាងណា ទើបសំរេចទៅខាង
នោះ, ជាពិសេស លោកតែងសាកសួរស្ទង់ចិត្តបុត្រជីតាជាមុន ។

ទោះបីលោកខំពិនិត្យពិច្ច័យ យ៉ាងនេះក៏ដោយ គង់តែមាន

ឧបស័គ្គខ្លះ នាំឱ្យលោកអាម៉ាស់មុខ ខ្មាស់ញាតិសន្តាន កើតទុក្ខ
ក្រៀមក្រំ ។ ឧបស័គ្គនោះច្រើនមកអំពីបុត្រជីតា ដែលគ្មាន
ការស្មោះត្រង់ ស្វាមីភក្តិចំពោះលោក ដែលជាព្រះបង្កើតក្បាល
ខ្លួន គឺបុត្រជីតានោះ បានលួចលាក់ស្នេហា ប្តេជ្ញាស្វីស្តាប់
រស់ជាមួយអ្នកដទៃរួចស្រេចទៅហើយ ដល់បិតាមាតាសួរចិត្តនឹង
រកគូស្រករឱ្យ រឹតតែកុហកភរភូត បោកបញ្ឆោតលោកថែមទៀត
ខ្លះថា “ខ្ញុំមិនទាន់ចង់បានស្វាមីភរិយាទេ” ខ្លះថា “ខ្ញុំស្អប់មិន
ចូលចិត្តអ្នកនោះ នាងនោះទេ” ខ្លះទៀតនៅស្ងៀមជ្រួញដូចរូប
តក្កតា មិនព្រមប្រាប់ការពិត ដល់លោកឱ្យទាល់តែសោះ, លុះ
រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ ឬកំពុងរៀប ឬក៏មិនទាន់ដល់ពេល
រៀបផង ស្រាប់តែលួចរត់ ទៅតាមគូស្នេហាលួចលាក់របស់ខ្លួន
នោះបាត់ទៅ ។

បុត្រជីតាដែលប្រព្រឹត្តដូច្នេះ ជាអ្នកអកតញ្ញជំណាស់ ធ្វើឱ្យលោក
កើតទុក្ខ បំបាក់មុខលោក ឱ្យខ្មាស់គេពាសពេញស្រុក ។

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះឱ្យបានងាយ ហើយទាន់សម័យ
ផង អ្នកនាងជាបុគ្គលិកទាំងឡាយ ត្រូវសង្កត់ចំណុចធ្ងន់មួយទៅ
ក្នុងគំនិតថា “ក្នុងលោកមានតែមាតាបិតាអ្នកបង្កើតខ្លួនយើងទេ
ដែលជាព្រះរស់អាចផ្តល់សុខចម្រើន ហើយមិនប្រកាន់កំហុសគ្រប់
យ៉ាងទាំងអស់ចំពោះយើង ទោះបីលោកខឹងដល់វាយដេរទៅ
ក៏លោកហៅមកវិញ” ។

កាលបើអ្នកនាង កំណត់ទុកក្នុងចិត្តមាំជួរច្នេះហើយ មុននឹង
ថ្នក់ស្នេហាទៅលើរូបណា ត្រូវត្រិះរិះពិចារណាដោយប្រាជ្ញារបស់
ខ្លួនជ្រើសរើសគូស្នេហាឱ្យហ្មត់ចត់សិន ព្រោះមនុស្សលោកដែល
ខំសិក្សាវិជ្ជាគ្រប់យ៉ាងតាំងពីតូចមក មិនមែនយកប្រាជ្ញាទៅទុកធ្វើ
ជួកទេ ប្រាជ្ញានេះហើយសំរាប់រចនាខ្លួន ឱ្យបានរុងរឿង ឱ្យ
បានគាប់ចិត្តមាតាបិតាញាតិសន្តាន និងមហាជនទូទៅ ។

បើយើងមិន ចេះជ្រើសរើសស្នេហា ឱ្យសមឋានៈខ្លួនទេ
យើងនឹងអន់ជាងសត្វតិរច្ឆានទៅទៀត, សូម្បីសត្វកុកនឹងក្អែក

ដែលមានលក្ខណៈដូចគ្នា គ្រាន់តែប្លែកសម្បុរប៉ុណ្ណោះ ក៏វាមិនខ្ចី
ស្នេហាគ្នាផង ។

ដូច្នេះអ្នកនាង ត្រូវតែគិតពិចារណាលើថ្វីចិត្តខ្លួន និងចិត្ត
មាតាបិតាដោយខ្លួនឯង ឱ្យស្រេចជាមុនសិន កុំចេះតែធ្វេច
ភ្នែកបោះទម្លាក់ស្នេហាព្រាវៗ ទៅនោះឡើយ ។ គឺគិតលើថ្វី

ថា “អ្នកនេះ នាងនេះ សមហ៊ាន^(១) នឹងអញ្ញាប្បទេ? មានវង្ស
ត្រកូល, ចំណេះវិជ្ជា, ចរិយាមារយាទ និងពាណិសម្បុរ ល្អ
មាតាបិតាញាតិសន្តានអញរាប់អានកើតឬទេ?” បើយ៉ាងហោច
ណាស់ក្នុង ១០ ភាគ ក៏ឱ្យបានពាក់កណ្តាលដែរ ។

១-ពាក្យដែលបុគ្គលខ្លះនិយាយថា “សេចក្តីស្នេហាគ្មានព្រំដែន, គ្មានរើស
ឋានៈបុគ្គល” នោះជាពាក្យទាល់ច្រក ជាពាក្យភាន់ច្រឡំទេ ។
ឯចិត្តដែលស្នេហានោះ វាគ្មានព្រំដែន គ្មានឋានៈពិតមែន ព្រោះជាអរូប ចេះតែ
ស្នេហាក្នុងចិត្តម្នាក់ឯងទៅចុះ, ប៉ុន្តែកុំបញ្ចេញឱ្យច្បាស់ ចំពោះបុគ្គលណាមួយ
ព្រោះរូបបុគ្គលសុទ្ធមានឋានៈ មានព្រំដែនយ៉ាងធំធេងជាតិមក តែស្នេហារំលោភ
ឱ្យខុសឋានៈ ឆ្ងាយព្រំដែនហើយ ត្រូវលោកជនគួរតែជៀសមិនខាន ។

វាយអក្សរកុំឱ្យទំលាក់ឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

កាលបើល្មមភាគ សមចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមកហើយ ទើប
គួរផ្គត់ផ្គង់ស្នេហាគ្នាបាន ហើយអ្នកនាងទាំងពីរ ត្រូវជំរាបមាតាបិតា
រៀងៗ ខ្លួនភ្លាមតាមការពិត រាយរាប់ហេតុផល ឱ្យលោកបាន
ជ្រាបគ្រប់ចំណុច មិនត្រូវខ្មាស់អៀនលោក ដែលជាព្រះបង្កើត
ខ្លួនទេ គួរតែខ្មាស់អៀនគូស្នេហាអ្នកនាង ដែលជាអ្នកដទៃនោះ
វិញ បើអ្នកដទៃគ្មានខ្មាស់អៀន ហ៊ានស្នេហាគ្នាហើយ តើទៅ
ខ្មាស់អៀនអ្វីមាតាបិតាយើង ។ បើអ្នកនាង ជំរាបលោកឱ្យជ្រាប
សព្វគ្រប់សមហេតុផលហើយ លោកមុខតែទទួលស្គាល់ហើយ
ឧបត្ថម្ភឱ្យបានសំរេចជាគូស្វាមីភរិយា ដោយរីករាយជាមិនខាន
ប្រសិនបើមាតាបិតានោះ ជាអ្នកសម័យនិយមផង លោកនឹង
អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកនាងទៅមករាប់រកគ្នា បណ្តើរគ្នាលេងបានដោយ
សេរី មុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ថែមទៀត, តែអ្នកនាងទាំង
ពីរ ត្រូវរក្សាលក្ខណៈស្នេហាសម័យនិយម ឱ្យហ្មត់ចត់ល្អគឺរក្សា
ព្រហ្មចារីឱ្យបរិសុទ្ធ ដរាបដល់រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ហើយ ។

ម្យ៉ាងទៀត, បើអ្នកនាង គ្មានសមត្ថភាព នឹងរើសរកគូ
ស្វាមីភរិយាខ្លួនឯង ឱ្យបានគាប់ចិត្តមាតាបិតាទេ កុំស្នេហាផ្ដេស ផ្ដាស
លួចលាក់នឹងមាតាបិតា ដែលហៅថាស្នេហាព្រៃផ្សៃ ឬ
ស្នេហាបាតជ្រូកនោះឱ្យសោះ ត្រូវរក្សាព្រហ្មចារីឱ្យបរិសុទ្ធ ចាំ
មាតាបិតារើសរកគូស្វាមីភរិយាឱ្យ ទើបគាប់ប្រសើរមិនខូច
ប្រពៃណី សមគួរតាមបុរាណនិយម ។

ការរៀបចំឱ្យកូនមានស្វាមីភរិយានេះ មាតាបិតាបានម្ដេច្រើន
យ៉ាងណាស់ ជាពិសេសក្រែងកូនមិនបានសុខសាន្តជាមួយគ្នា
ដរាបយាវជីវ ទើបលោកខំរំលឹកទូន្មានកូន អប់រំកូន តាំងពីនៅលើវឺឱ្យ
រៀនច្បាប់ស្រី ច្បាប់ប្រុស តាមបុរាណនិយម និងច្បាប់សុជីវធម៌
ក្នុងគ្រួសារ តាមសម័យនិយមទៀត ។

ឯច្បាប់ទាំងអស់នោះ មានចំណុចសំខាន់តែម្យ៉ាង គឺអប់រំ
ស្វាមីភរិយាឱ្យមានសេចក្ដីសន្តោស ចេះគោរពស្ដាប់គ្នា អត់ឱន
គ្នាទៅវិញទៅមក កុំឱ្យឈ្លោះទាស់គ្នា ។

មូលហេតុដែលនាំឱ្យឈ្មោះទាស់គ្នា រវាងស្វាមីភរិយា បើតាម
ការពិសោធន៍តាំងពីព្រេងនាយមក ច្រើនបណ្តាលកើតពីភរិយា
ដែលខ្វះលក្ខណៈជាស្រ្តីមេផ្ទះ ។

ឯលក្ខណៈធំបំផុតរបស់ស្រ្តីមេផ្ទះ គឺសេចក្តីអត់ធន់ ។
ព្រោះធម្មជាតិបានបង្កើតស្រ្តីភេទមក ប្រកបដោយធាតុទន់ខ្សោយ
ហើយសុភាពរាបសា មានរូបរាងអវយវៈ ទន់ភ្លន់ ស្ងួតបូត សមរម្យ
ជាជម្រកដ៏ត្រជាក់ត្រជុំ របស់ជនក្នុងគ្រួសារ នឹងជាឱសថ ឬជា
សាស្ត្រាចារ្យប្រចាំគ្រួសារ សំរាប់អប់រំ បន្ទោបង្ខំរុករាន និង
សេចក្តីក្តៅក្រហាយទុក្ខព្រួយរបស់ស្វាមី និងបុត្រជីតា ទើបមាន
នាមដ៏ឧត្តមថា “មេផ្ទះ” គឺជាមេជម្រក សម្រាប់ស្វាមីបុត្រជីតា
ជ្រកនៅបានសុខសាន្ត ។

ហេតុនេះ ស្រ្តីមេផ្ទះទាំងឡាយ ត្រូវមានសេចក្តីអត់ធន់ជា
ចាំបាច់ ដើម្បីរក្សាភាពធម្មជាតិរបស់ខ្លួន ឱ្យមានប្រក្រតីរាបសា
រីករាយល្អជានិច្ច លះបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រោធ ប្រចំណូរ ប្រមាថ

មើលងាយ យកឈ្នះពីស្វាមីរបស់ខ្លួន ដែលជាឧបសគ្គចំពោះ
ធម្មជាតិខ្លួននោះចេញ ។

ភាពល្អរីករាយ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីអត់ធន់នេះហើយ
ជាអាវុធរបស់ភរិយា គឺជាព្រះធម៌ទិព្វយ៉ាងធំ សំរាប់សំពង់កំទេច
ចោលនូវអំពើអាក្រក់របស់ស្វាមី ឱ្យអន្តរធានបាត់បង់ទៅដោយ
ស្វ័យប្រវត្តិ ។ ទោះស្វាមីនោះជាមនុស្សពាល មាតាបិតាគ្រូ
អាចារ្យប្រដៅមិនបានតាំងពីកំណើតមក ក៏ត្រូវតែបាក់បបខ្លបខ្លាច
លះបង់អំពើអាក្រក់ចោលខានមិនបាន, បើជាអ្នកទិលខូចខ្លាំង
ដល់ពេលប្រែចិត្តគំនិតល្អវិញ ច្រើនតែបន្ទន់ខ្លួនសម្រក់ទឹកភ្នែក
ថ្លែងកំហុសខ្លួនចំពោះមុខភរិយាទៀត ដោយឥទ្ធិពលព្រះធម៌ទិព្វ
នេះឯង ។ ប៉ុន្តែមានបុរសអស់សាច់ យ៉ាងគម្រក់ខ្លះ ដែល
ព្រះធម៌ទិព្វនេះ កែមិនឡើងទាល់តែសោះ គឺមនុស្សខូចអាវ៉ាសៃ
មិនចិញ្ចឹមប្រពន្ធកូន ប្រព្រឹត្តអបាយមុខ ឆបោកលួចទ្រព្យសម្បត្តិ
ប្រពន្ធកូនទៅបំផ្លាញ ក្បត់គ្រួសារឯង ស្រ្តីជាភរិយាគប្បី

លែងចោលឱ្យស្រឡះពីខ្លួន, ព្រោះការលះលែងបុរសធុននេះ
ដូចជាគេបន្ទោបង់លាមកចោល ទៅក្នុងបង្គន់ដូច្នោះដែរ ។

ស្រីមេផ្ទះ ដែលចេះអត់ធន់មានសេចក្តីសន្តោស មិនចង់
បានឈ្នះពីស្វាមី មានចរិយាល្អសមហេតុផលនេះហើយ ហៅ
ថាស្រីមានលក្ខណ៍ គឺស្រីល្អ ។

សមនិជ័ភាសិតបុរាណថា:

“ស្រីល្អច្រើនចាញ់ប្តី ពាក្យអប្រិយចាញ់អាត្មា”

ស្រីល្អក្នុងនេះមិនមែនល្អរូបទេ គឺល្អចរិយាមានយោធន៍ត្រួតវៃចេះ
អត់ធន់ មិនដែលយកឈ្នះប្តីដោយកំឡាំងបាយ ព្រមចាញ់ដោយ
រីករាយជានិច្ច ហើយអាចយកជ័យជំនះពីប្តីបានដោយសន្តិភាព ។

ត្រូវនឹងក្បួនឈ្នះដែលមាននៅក្នុងលោកនិតិថា:

“ឈ្នះអ្នកខ្ពស់ដោយគ្រូបន្ទន់ប្រាណ

ឈ្នះអ្នកក្លាហានដោយទំលាយ

ឈ្នះអ្នកខ្សោយដោយឱ្យសម្បបាយ

ឈ្នះអ្នកស្មើកាយដោយព្យាយាម” ។

ឯបុរសមានកេខ្ពស់, និងកំឡាំងកាយខ្លាំង ជាងកេខស្រី,
ដូច្នេះស្រីជាភរិយា មិនអាចតតាំងយកជ័យជំនះ ពីស្វាមីខ្លួនបាន
ដោយកំឡាំងបាយ មានការដេរប្រទេចផ្កាសសា ខ្វា ខ្វា ខ្វា ក្អិត
ប្រចំណូ ឡូឡា ស្រែកយំជាដើមនោះ ។ ឯការយោឃៅកាច
សាហាវជាដើមនោះ ជាលក្ខណៈរបស់ស្រីខាតលក្ខណ៍ទេតើ! ។

ធម្មតាស្រីខាតលក្ខណ៍ មានតែការយោឃៅកាចសាហាវ
ប្រចំណូប្តីជាចាំបាច់ មិនសូវគិតគូរពីទ្រព្យសម្បត្តិ មានក្រ ល្អ
អាក្រក់ និងធ្វើម្ហូបចំណីទេ មានចិត្តជោគជាំជោរអៀចទៅដោយ
កាមរាគ មួយថ្ងៃរកតែរឿងប្រចំណូប្តី បើប្តីទៅណា ដល់ត្រឡប់
មកវិញ ក្នុងចិត្តពោរពុះក្រឡេកចុងភ្នែកដើមភ្នែក មើលសង្កេត
រូបកាយសំលៀកបំពាក់ប្តី ដើម្បីរកលេសចាប់ពីរន្ធចោទប្រកាន់
ប្រចំណូបៀតបៀន នាំឱ្យមានរឿងហេតុក្តៅក្តៅក្នុងគ្រួសារ ។
បើមាននរណាមកទក់ទង់និងប្តីខ្លួន លើកប្តីប្រចំណូនិងគេភ្លាម

ហើយដើរនិយាយហែកកេរ្តិ៍សំអុយប្តី ប្រាប់គេឯងរហូតដល់
ខ្ញុំកញ្ជះគេក៏ប្រាប់ដែរ ឱ្យតែធ្លាប់ស្គាល់មុខ ហ៊ាននិយាយមើល
ងាយប្តីពេញទីថាៈ អាក្បាលខូច អាត្រៃ អាក្បាលកញ្ឆាស់
គំនិតដូចកូនក្មេង អារន្ទៈបាញ់. . . ជាដើម ជក់មាត់ល្អណាស់
គ្មានញញើតទេ និយាយមិនចង់ឈប់ ភ្លេចពេលបាយទឹកអស់ ។
មានខ្លះទៀតនិយាយផងយំផង ថ្លង់អាការៈយ៉ាងថោកទាបប្រាប់
គេឯងឱ្យជួយឈឺធ្លាលខ្លួន ។ បើនិយាយទៅ ចម្រើនខាតលក្ខណ៍ ដូចគ្នានោះ
ត្រូវជើងគ្នាម្យ៉ាងតែម្តង តាំងបើកឆាក បង្វែរកេរ្តិ៍ប្តី
តែរឿងខ្លួន មួយឈុតទៅមួយឈុតមក ចេះតែជក់មាត់ឡើងៗ
កូនយំនៅចំពោះមុខក៏មិនឮដែរ ។

ប៉ុន្តែបើនិយាយទៅចម្រើនមានលក្ខណ៍នោះ ដូចជាអាក្រក់
កាយនៅខ្លួនទទេ ឱ្យគេស្គាល់ច្បាស់ថា “មេនេះជាស្រីខាត
លក្ខណ៍ទេតើ” ហើយគេអាចស្គាល់ជ្រៅ ដល់ទៅថ្លើមប្រមាត់
បេះដូងទៀតថាជាស្រីល្មោភមេប៉ុន ពោពេញទៅដោយសេចក្តី

ស្រែកឃ្លានអន្ទះសាខារ ក ទើបចេះតែខំប្រថែប្រថ័ណ្ឌ ការពារ
ទុក ក្រែងមិនបានឆ្អែតស្តាប់ស្តល់ ។ ព្រោះការប្រថ័ណ្ឌនេះជា
និមិត្តរូប ឬជាយីហោនៃមហាកាមរាគ មានគោលបំណងបាញ់
ឆ្ពោះទៅរកមេប៉ុនផ្ទាល់ខ្លួនតែម្នាក់ឯង ។

គួរឱ្យអាម៉ាស់មុខណាស់ មិនគួរស្រីខាតលក្ខណ៍ពាក់មុខ
ប្រថ័ណ្ឌ ឱយគេស្គាល់យីហោអាសត្រាម អាស្រូវបារាយនេះសោះ,
ជាពិសេសគួរខ្មាស់ចំពោះស្វាមីខ្លួន ឬកូនខ្លួនដែលដឹងក្តីហើយ ។

ហេតុដូច្នេះគួរស្រីមេផ្ទះ និងនារីជាអនាគតមេផ្ទះទាំងឡាយ
ចៀសវាងនូវតម្រាប់អាក្រក់ របស់ស្រីខាតលក្ខណ៍នេះ ជាជាចំខាត
ព្រោះតម្រាប់ដីអាក្រក់នេះ អាចរុញច្រានស្វាមី ឱ្យរិតតែធ្លាក់ចុះ
ទៅក្នុងអំពើមិនគាប់ចិត្តរបស់ខ្លួនថែមទៀត នាំឱ្យវិនាសអន្តរាយ
ក្តៅក្រហាយវេទនាតែខ្លួនឯងទេ, ដូចគេបំពាក់ផ្សែង ដេញ
ឃ្មុំឱ្យហើរចោលសំបុកដូច្នោះដែរ ។

ឯបុរសក៏ដូចគ្នា ព្រោះមានប្រុសខ្លះ ប្រថ័ណ្ឌប្រពន្ធដូច្នេះ

ម្យ៉ាងទៀតបុរសជាស្វាមី ដែលមានភេទ និងកំឡាំងកាយ
ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លាំងពូកែពីធម្មជាតិមកនោះ ត្រូវកាន់ចរិយាមារយាទឱ្យ
សមឋានៈខ្លួនជាស្វាមីរបស់គេ កុំអាងកំឡាំងបាយវាយឬក្នុង
ទល់មេឃ និងកុំឱ្យទាបពេកស្មើដី ដរាបដល់ភរិយារកគោរព
ប្រតិបត្តិបំពេញឋានៈ ជាស្រីល្អផងមិនកើត ។ មានបុរសខ្លះ
បន្ទាបខ្លួនឱ្យទាបថោកហួស ដល់ទៅធ្វើខ្ញុំកញ្ឆេះបាទដើរភរិយាខ្លួន
បណ្តាលឱ្យភរិយាឡើងមានៈ មើលងាយដូចសត្វតិរច្ឆាន ។

ឯចំណុចសំខាន់របស់ស្វាមី ដែលត្រូវប្រព្រឹត្តកាន់ឱ្យមាន
ជានិច្ចនោះ គឺសេចក្តីសន្តោសចំពោះភរិយា, ត្រូវប្រៀបធៀបខ្លួន
នឹងភរិយាខ្លួនហើយ លែងឱ្យមានគុល្យភាពជានិច្ច កុំអាងតែខ្លួន
ប្រុស ចេះតែប្រព្រឹត្តរមាំងម៉ោក ខ្លោកខ្លាកតាមអំពើចិត្ត រំលោភ
ចំពោះភរិយានោះឡើយ ។ បើភរិយាជាស្រីខាតលក្ខណ៍ពាលា

ឯចំណុចសំខាន់របស់ស្វាមី ដែលត្រូវប្រព្រឹត្តកាន់ឱ្យមាន
ជានិច្ចនោះ គឺសេចក្តីសន្តោសចំពោះភរិយា, ត្រូវប្រៀបធៀបខ្លួន
នឹងភរិយាខ្លួនហើយ លែងឱ្យមានគុល្យភាពជានិច្ច កុំអាងតែខ្លួន
ប្រុស ចេះតែប្រព្រឹត្តរមាំងម៉ោក ខ្លោកខ្លាកតាមអំពើចិត្ត រំលោភ
ចំពោះភរិយានោះឡើយ ។ បើភរិយាជាស្រីខាតលក្ខណ៍ពាលា

កាចសាហាវ មាតាបិតាប្រដៅមិនបាន ហាមប្រាមមិនឈ្នះ
យើងត្រូវអប់រំដោយបទទី៣ក្នុងក្បួនលោកនីតិដែលថា “ឈ្នះអ្នក
ខ្សោយដោយឱ្យបាយសម្ភ” ពាក្យថាសម្ភបាយគឺឱ្យទៅ
គ្រប់យ៉ាង តាំងពីឱ្យសម្ភបាយ សំលៀកបំពាក់ មាសប្រាក់
រហូតដល់កិត្តិយស និងសេចក្តីសរសើរជាដើម លែងសម្រួល
តាមចរិតមនុស្ស ។ ធម្មតាអ្នកទន់ខ្សោយ ដូចជាស្រ្តីដែលខ្សោយ
ភេទជាដើម តែងចាញ់ចាញ់នូវអំណោយ គឺការឱ្យនេះឯង ។

ប៉ុន្តែមានភរិយាខ្លះ ដែលអាក្រក់ហួសហេតុ ដរាបដល់
ជិតក្បត់ជាដើមនោះ សូម្បីឱ្យនគរសោយរាជ្យ ក៏មិនស្តាប់ចិត្តដែរ

ដូចសុភាសិតក្នុងលោកនីតិបង្ហាត់ថាៈ

“ស្រីណាមានប្រក្រតីពោលវិវាទ
មានប្រមាថពោលនាំពាក្យបួស្យា
ត្រេកបំណងឱ្យប្រុសគន់អាត្មា

កិរិយាស្នងាប្រចាំថ្មី ។
 ស៊ីបាយមុនថ្មីនៃអាត្មា
 ត្រេចយាត្រាផ្ទះគេពុំជួញ
 ស្រីយ៉ាងនេះបុរសក្នុងលោកិយ
 ទោះមានកូនមួយរយក្តីគប្បីលែង" ។

ជាអវសាន អ្នកកំឡោះនិងនាងក្រមុំទាំងឡាយ ជាអនាគត
 ស្វាមីកិរិយា ចូរប្រុងប្រយ័ត្នកាយវាចាចិត្ត ក្នុងពេលដែលទើប
 បានជួបគ្នា ជាស្វាមីកិរិយាថ្មីថ្មោង កុំបញ្ចេញអាការៈឡេះឡោះ
 ប្រឡូកប្រឡែងគ្នា ដូចសហាយស្នង់នោះឡើយ នាំឱ្យមានការ
 មើលងាយគ្នាទៅវិញទៅមក ខូចកិត្តិយសស្វាមីកិរិយា ដែល
 ជាគូរប្រចាំជីវិតរបស់ខ្លួន ត្រូវប្រកាន់ចរិយាមារយាទឱ្យសមឋានៈ
 រៀងខ្លួន ល្មមគោរព ស្តាប់បង្គាប់ កោតខ្លាច ស្រឡាញ់រាប់
 អានគ្នាបានអស់មួយជីវិត ។

ព្រះរស់គឺមាតាបិតា កាលបើបានចាត់ចែងរៀបចំបុត្រជីតា

ឱ្យកូនមានគូរស្រករតាមប្រពៃណីនិយម បានសុខសាន្តនឹងគ្នាហើយ
លោកសប្បាយចិត្តណាស់ ហាក់ដូចជាបានបំពេញករណីកិច្ច
ចំពោះលោកគ្រប់អស់ហើយ តែលោកមិនព្រមលះបង់
ចោលបុត្រធីតាត្រឹមនេះទេ លោកនៅតែគិតគូរ បន់ស្រន់ឱ្យកូន
បានសុខចំរើនទៅទៀត ។ លោកបានចែកមតិកឱ្យហើយខ្លួន
លោកនៅតែរាប់រងបំរើ បំពេញបំប៉ានកូនឥតធុញទ្រាន់ដរាបដល់
បានចេរិតតែស្រឡាញ់ ថ្នាក់ថ្នមបំរើចោមួយភាគធំថែមទៀត ។

សមនឹងភាសិតបុរាណថាៈ

“ស្រឡាញ់កូនមួយនៅ ស្រឡាញ់ចោមួយចាំផ” ។
បើលោកមានជីវិតរស់នៅ ដរាបដល់បាន ចេទ្គតចេល្លត រឹតតែ
ស្រឡាញ់ថ្នាក់ថ្នម បំរើច្រើនភាគទៅទៀត ។

នេះជាទឹកហឫទ័យ នៃមាតាបិតា ដែលពោរពេញទៅដោយ
ព្រហ្មវិហារធម៌ ចំពោះបុត្រធីតា យ៉ាងទូលាយគ្មានព្រំដែន ។

ពួកបុត្រធីតា គួរតែស្វិតស្វាច់គ្រប់យ៉ាង ចំពោះមាតាបិតា

ឱ្យលើសលុបជាងជីវិតខ្លួនទៅទៀត ទើបជួនល្មម ព្រោះថា៖

តាំងពីចាប់បដិសន្ធិមក មាតាបិតាបានប្រគល់ខ្លួនលោក
ធ្វើជាទាសកម្មកររបស់កូនដោយរីករាយ អស់មួយជីវិត ឥតគិតថ្លៃ
ឈ្នួល ខំបំរើយ៉ាងថ្នាក់ថ្នម លើសលុបជាងទាសកម្មករទាំងអស់
ក្នុងលោក, បំរើគ្មានឈប់សំរាក គ្មានស្គាល់ថ្ងៃសៅរ៍ អាទិត្យ
គ្មានគិតយប់ថ្ងៃ គ្មានច្បាប់ឈប់ថ្ងៃបុណ្យទាន គ្មានកំណត់ខែ
ឆ្នាំរុំត្រៃត, បំរើហើយបំរើទៀត បំរើតាំងពីកូនដល់ចៅ ចៅទួត
បំរើដល់ចាស់សក់ស្កូវ ខ្នងកោង ជ្រុះធ្មេញអស់ បំរើដល់ស្វិត
សាច់ ស្រកឈាម ស្បែកយុរយារ បំរើទាល់តែដល់ស្លាប់,
ស្លាប់ទៅកើតជាខ្មោចហើយ នៅតែកូនចៅអុជទៀនជួបសំបូង
សង្រួងអន្ទង់កោះហៅមកប្រើ ឱ្យជួយរកសុខចំរើនឱ្យទៀត ។

ឱ! អ្នកនាងទាំងឡាយជាកូនប្រុសស្រី ចំជាមានសំណាង
មែន ក្នុងលោកនេះ គ្មាននរណាមានសំណាងជាងអ្នកនាង ដែល
បានមកកើតក្នុងគ្រួសារមាតាបិតាទេ ។

ដូច្នេះកូនប្រុសស្រីទាំងឡាយ មិនត្រូវបណ្តោយឱ្យភ្នែក
ងងឹត ត្រចៀកថ្លង់ មើលលោកមិនឃើញ ស្តាប់ឱវាទលោក
មិនឮនោះឡើយ ត្រូវតែគោរពស្តាប់ ដឹងគុណ តបគុណ សង
គុណលោក ដរាបមួយជីវិត ។

ឯកិច្ចដែលមាតាបិតាទំនុកបំរុង អប់រំកូនប្រុសស្រី ដូចរាយរាប់
មកខាងដើមនេះ បើប្អូនឱ្យខ្លីយកតែត្រង់ចំណុចសំខាន់ ដែល
មានក្នុងទ្រឹស្តីពុទ្ធសាសនា មាន ៥ គឺ:

- ១ - ហាមឃាត់កូនមិនឱ្យធ្វើអំពើអាក្រក់,
 - ២ - ដឹកនាំកូនឱ្យធ្វើអំពើល្អ,
 - ៣ - ណែនាំកូនឱ្យរៀនវិជ្ជាសិល្បសាស្ត្រ,
 - ៤ - រៀបចំឱ្យកូនមានស្វាមីភរិយាតាមប្រពៃណី,
 - ៥ - ទំនុកបំរុងចែកភ្នែកមតិកផ្តល់ទុនឱ្យកូន ។
- (ចប់ការសាងមគ្គុស្សលោក)

ភាសិត

ម៉ែឌីជាបុគ្គលប្រសើរណាស់ក្នុងលោកិយ

កូនប្រុសស្រីកុំយល់ថាមានគុណតែត្រឹមខ្លួន

ម៉ែឌីគឺជាម៉ែឌីសកលលោកពេញបំណុល

ទាំងជាម៉ែឌីក្បួនច្បាប់វិទ្យាសាស្ត្រទាំងអស់ ។

ព្រោះអ្នកប្រាជ្ញអ្នកមានយសអ្នកមានទ្រព្យគ្រប់ឋានៈ

គ្មាននរណាម្នាក់កើតឯងឥតម៉ែឌីសោះ

គ្រប់ជាតិសាសន៍សុទ្ធតែកូនម៉ែកូនឌីទាំងអស់

នេះឯងព្រះរស់កូនត្រូវបូជាគុណរាល់ពេល ។

(សុផ ស៊ីវ)

៥ - មនុស្សលោកត្រូវដឹងគុណព្រះរស់

ការដឹងគុណជាករណីកិច្ចចាំបាច់របស់បុត្រធីតា
ឯការមិនដឹងគុណ ក៏ជាអករណីកិច្ច របស់បុត្រធីតាដែរ ។

ប្រភេទនៃការដឹងគុណនិងការមិនដឹងគុណ

បុត្រធីតាទាំងឡាយ គប្បីសំឡឹងមើល រូបកាយរបស់ខ្លួន
ហើយពិចារណាកម្មលហេតុ ឱ្យឃើញច្បាស់ខ្លួនឯងថា៖ “សក់, រោម,
ក្រចក, មុខ, មាត់, សាច់, ស្បែក និងអវ័យវៈទាំង
អស់របស់អញនេះ កើតពីណា? តើនរណាបង្ក! ជាអ្នកបង្កើត
ហើយចិញ្ចឹមរក្សា ឱ្យរស់មានជីវិត ក្នុងជីវភាពមនុស្សលោក?” ។
អ្នកនាង ប្រាកដជាដឹងច្បាស់ ដោយខ្លួនឯងថា “ម៉ែឪលោក
បង្កើត លោកចិញ្ចឹមរក្សាអញ” កាលបើបានដំណឹងនេះច្បាស់
ពីមនោវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនហើយ អ្នកនាង ត្រូវតែស្រឡាញ់ម៉ែឪ
ដឹងគុណ តបគុណ សងគុណ ចិញ្ចឹមរក្សា គោរពបូជាលោកវិញ
ខានមិនបាន ទើបអ្នកនាង បានស្ថិតនៅក្នុងភាពជាមនុស្សលោក ។

វាយអក្សរកុំឱ្យខុសឡើងវិញ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

បើមិនដូច្នោះទេ អ្នកនាងនឹងអស់សិទ្ធិជាមនុស្ស ដោយ
ស្វ័យប្រវត្តិ ទៅជាសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ ។ ព្រោះសភាពសត្វ
តិរច្ឆានមានក្លែងជាដើម វាមិនស្គាល់មេបា មិនចេះដឹងគុណ តប
គុណ សងគុណ គោរពបូជាមេបាវាទេ ដូចធ្លាប់ឃើញប្រគុក្ស
ស្រាប់ហើយ ។

ការពិចារណាដូច្នេះ ជាឧបាយឱ្យកើតកតញ្ញកតវេទិតាធម៌,
ពួកកតញ្ញកតវេទិតាទាំងឡាយ លោករលឹកឃើញឧបការគុណ
មាតាបិតាគ្រប់ពេលដែលលោកឃើញ សក់, រោម, ក្រចក,
ច្រមុះ, មុខ, មាត់, ស្បែក អរយៈទាំងអស់របស់លោក
ទើបតម្កល់ទុកឧបការគុណមាតាបិតា ក្នុងហឫទ័យលោក ឱ្យស្ថិតនៅ
ជាប់ជានិច្ចគ្រប់ពេលវេលា ។

ការដឹងគុណ ជាករណីកិច្ចខាងគំនិត ដែលបុត្រធីតា
ត្រូវពិចារណា នឹកដល់ឧបការគុណមាតាបិតា តាំងពីចាប់បដិសន្ធិ

មក ឱ្យដឹងច្បាស់សព្វគ្រប់អំពីទុក្ខរកិច្ច ដែលលោកខំទ្រាំទ្រ
ពង្រឹងអស់បីរវេលា១០ខែ នឹងពេលប្រសូតិ ដែលប្រកបដោយទុក្ខ
វេទនាយ៉ាងខ្លោចជួរ រហូតដល់ការចិញ្ចឹមបីបាច់រក្សា ដុសលាង
មូត្រលាមក បញ្ចុកបាយចំណី បង្ហាត់បង្ហាញឱ្យចេះនិយាយ
ស្តីស្គាល់ទិសទីខុសត្រូវល្អអាក្រក់ ឱ្យសិក្សាវិជ្ជាសិល្បសាស្ត្រ
រៀបចំឱ្យមានស្វាមីភរិយា ចែកមតិកម្ពស់ទុនឱ្យ ដែលសុទ្ធតែ
ជាទុក្ខរកម្ម អ្នកដទៃក្រៅពីមាតាបិតា ធ្វើត្រាប់តាមមិនកើតទាល់
តែសោះ ។

ឯការតបគុណ ឬ សងគុណ^(១) ជាករណីយកិច្ចខាងកាយ
វិការ ។ បើបុត្រជីតាបានដឹងគុណមាតាបិតាច្បាស់លាស់ ក្នុងចិត្ត
ហើយ អាចលុតជង្គង់លើកដៃប្រណម្យ ថ្វាយបង្គំបាទាលោក
ជានិច្ចរាល់ពេលវេលាបាន ហើយរីករាយក្នុងការថែរក្សា គក់

១-ការគោរពប្រតិបត្តិចិត្តិយ៍ បំរើមាតាបិតាគ្រប់យ៉ាងឈ្មោះថា “តបគុណ” ។
ការដឹកនាំ ឬទំនុកបំរុងមាតាបិតាឱ្យបានស្ថិតនៅក្នុងសទ្ធា, សីល, បាគៈ, បញ្ញា
ឈ្មោះថា “សងគុណ” ។

ច្របាច់ ជូនបាយទឹកនំចំណី សំលៀកបំពាក់ ប្រាក់កាស
ថ្នាំកែរោគ និងជូតទឹកដុសលាងជ័រមន្ទិលកាយ ថ្នាក់ថ្នមពាក្យ
សំដី ឱនលំទោនគោរពប្រតិបត្តិ ស្តាប់តាមឱវាទ បានគ្រប់យ៉ាង
ទាំងអស់ មិនអៀនខ្មាស់ មិនធុញទ្រាន់ មិនកំណាញ់ ដរាប
ដល់លោកមរណកាល រៀបចាត់ចែងពិធីឈាបនកិច្ច លើក
សពសំស្ការ ធ្វើបុណ្យទុក្ខិណានុប្បទាន ឧទ្ទិសផលជូនទៅ
លោកទៀត តាមប្រពៃណីនិយម ។

បើគ្មានការដឹងគុណឱ្យប្រាកដក្នុងគំនិតទេ កូនប្រុសស្រីមិន
អាចលុតជង្គង់លើកដៃប្រណម្យ ថ្វាយបង្គំមាតាបិតាបានឡើយ,
ជង្គង់បុត្រជីតានោះ វារីងហាក់ដូចជាមានសរសៃដែកចាក់បេតុង
ភ្ជាប់ឆ្អឹង បត់មិនរួចទាល់តែសោះ, ឯដៃទាំងគូរក៏ធ្ងន់រាប់
ពាន់តោន មិនអាចលើកប្រណម្យថ្វាយបង្គំមាតាបិតាបានទេ ។
ចំណែកបាយទឹកនំចំណី សំលៀកបំពាក់ ថ្នាំកែរោគ ប្រាក់
កាសទៀត ទោះបីបុត្រជីតានោះ ជាសេដ្ឋីគហបតីក៏ដោយ

ហាក់ដូចជាក្រឡាត់ណាស់ មិនអាចលែលកជូនគាត់បានទេ
ចេះតែស្ដាយគ្រប់ពេលវេលា ។

បើអ្នកដទៃ ក្រៅពីមាតាបិតាខ្លួនវិញ ជង្គង់បុត្រជីតានោះ
ទន់ណាស់ ហាក់ដូចជាគ្មានសរសៃសោះ គ្រាន់តែឃើញមុខគេ
វាទន់លុតជង្គង់ភ្លាមដោយស្វ័យប្រវត្តិ, ឯដៃទាំងគូរក៏ស្រាលស្រួល
ជាងប៉ុយគទៅទៀត លើកប្រណម្យគោរពគេភ្លាម ហើយរីករាយ
ថែមទៀត នឹកពេញចិត្តថាអញចេះគួរសមណាស់ ។

សមនឹងសុភាសិតថាៈ

“មែឌីមានគុណណាស់ មិនសំពះខ្មាស់អៀនដៃ

ឯអ្នកក្រៅដទៃ វិស័យសោះសំពះបាន” ។

ឯបាយទឹកនំចំណី សំលៀកបំពាក់ ថ្នាំកែរោគ ប្រាក់
កាសជាដើមទៀត បើអ្នកដទៃវិញ ទុកជាខ្លួនក្រឡាត់ក៏ដោយ ស៊ូ
រកខ្ចីបុលគេទៅទំនុកបំរុងយកមុខមាត់ គ្មានស្ដាយទេ ហើយ
នឹកថាបានបុណ្យណាស់ ។

ជាតិសេសទៅទៀត ចំពោះគួរស្នេហាសហាយស្នន់របស់
ខ្លួននោះ វារីតតែណាស់ទៅទៀត ខំជូតជូងគ្រប់វិស័យទាំងអស់
ថ្នាក់ថ្នមតាំងពីពាក្យសំដី រហូតចេញពីមាត់មួយម៉ាត់ៗមក ឮតែ
“បួនបណ្ណាលចិត្ត បងកំពូលជីវិត បួនល្អណាស់ ដូចបុប្ផា ឬ
ព្រះចន្ទពេញវង់ បងដូចកមរជាតិ” សុខ្ខតែជាពាក្យប្រកបដោយ
វប្បធម៌ជ្រៅជ្រះណាស់ ។

បើនិយាយចំពោះមាតាបិតាវិញ សុខ្ខតែជាពាក្យសំឡេង
គំរោះគំរើយចេញមកឮតែ “ម៉ែងង, ឪងង, ម៉ាក្នងង, ប៉ាងង,
ដូនចាស់ងង តាចាស់ងង, យាយបាងង អុងយ៉ាងង, ចាស់
ហើយគ្មានសណ្តាប់ជាចាស់ ស្អប់ណាស់ ខ្ពើមណាស់ ឃើញ
មុខនាំឱ្យតែក្តៅ, មានខ្លះដល់ទៅដេរប្រមាថថា មេកញ្ចាស់
អាកញ្ចាស់ជាដើមថែមទៀត ។

ចំណែកខាងកាយវិការវិញ បើចំពោះគួរស្នេហាសហាយ
ស្នន់នោះ មានខ្លះដល់ទៅលុតជង្គង សំពះថ្វាយបង្គំសុំស្នេហាគ្នា

ថ្នាក់ថ្មមគក់ប្របាច់ គ្មានចេះរួយដៃទេ ។

មាស ប្រាក់ ពេជ្រវិញចេះតែមាន ចង់បានអ្វីសុទ្ធតែឱ្យលើស
បើគ្មានហ៊ានប្រព្រឹត្តចោរកម្ម ស៊ីសំណូកបោកគេឯងឱ្យខាងតែ
បានបំពេញចិត្តគូរស្នេហា ។ មានខ្លះទៀតហ៊ានលួចទ្រព្យរបស់ម៉ែឪ
យកផ្ទះស្រែចម្ការ គោក្របីដីភូមិ ទៅលក់បញ្ចាំឱ្យគេ ហើយនាំគេ
មកដេញម៉ែឪខ្លួន ឱ្យចុះចេញពីផ្ទះភូមិឋាន ទៅជ្រកក្នុងខ្ទមជរា
ឬសំយាបផ្ទះអ្នកដទៃ ។ បើអ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិ យសសំគួរវិញ
បញ្ជុះគូរស្នេហាសហាយស្មន់សុទ្ធតែឡានថ្មី ទិញឬជួលផ្ទះល្អៗ ឱ្យ
នៅ បាយលុយដូចក្រដាសកាសែត គឺមានសទ្ធាជ្រះថ្លាដឹងគុណ
ព្រះស្នេហាមុតមាំណាស់អស់ពីថ្លើមប្រមាត់ ។ បើចំពោះព្រះរស់
គឺមាតាបិតាខ្លួនវិញ តាមមានតាមបាន មិនសូវជាគិតគូរទេ ចេះតែ
ស្រវាំងភ្នែក មើលលោកមិនសូវឃើញសោះ ទាល់តែដល់លោក
ស្លាប់ទើបនឹកឃើញអញ្ជើញភ្ញៀវមកពេញផ្ទះ ដើម្បីកិត្តិយសខ្លួន
កុំឱ្យគេនិន្ទាផង យកចំណេញពីបុណ្យសពម៉ែឪ ធ្វើអ្នកមានផង ។

ឱ! មាតាបិតាអើយ ចំជាមានគុណប្រយោជន៍ចំពោះបុត្រ
ធីតាមែន ស្លាប់កើតជាខ្មោចហើយ នៅតែផ្តល់កិត្តិយសកិត្តិស័ព្ទ
ឱ្យកូន, មានសតម៌ម៌ឌីខ្លះឱ្យកូនបានចំណេញលុយចាយទៀត ។

ប៉ុន្តែមានកូនអកុសលខ្លះ មិនរស់គិតពីកិត្តិយស មិន
កិត្តិយសនោះទេ ឱ្យម៌ម៌ឌីស្លាប់ដូចមនុស្សអនាថាគ្មានកូនចៅ ។

ម្យ៉ាងទៀតមានកូនខ្លះ គិតគូរនឹកឃើញម៌ម៌ឌី តែពេល
រស់នៅ ដល់លោកស្លាប់ យកទៅកប់ចោលដូចខ្មោចភ្នែង មិន
ដែលទៅអើតមើលផ្លូវ ឬ ធាតុចេតិយទេ ហាក់ដូចជាផ្លូវ ឬធាតុ
ចេតិយនោះ នៅឆ្ងាយដល់ជើងមេឃទៅមិនដល់សោះ ឯទក្ខិណា-
នុប្បទានក៏មិនដែលធ្វើជូនលោកដែរ ។ សមនិងភាសិតពិសេស
មួយរបស់សហជីវិន យូវ - អ៊ិន ដែលមាននៅក្នុងទស្សនាវដ្តីកម្ពុជ
សុរិយា ឆ្នាំទី ២២ លេខ ៣ គ.ស. ១៩៥០ ថា:

“ដំបូលផ្ទះឆ្ងាយជាងដំបូ
គូចភរិយាជិតជាងជួម្មាយឌីពុក

ដូចរៀបរាប់មកនេះ សុទ្ធតែជាការពិត ធ្លាប់មាននៅក្នុង
លោកនេះ បើមិនច្រើនក៏តិចពុំបាន ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត កូនប្រុសស្រីទាំងឡាយ ច្រើនគិតគូរ
ទំនុកបំរុង ថែរក្សា ផ្គត់ផ្គង់តែស្វាមីភរិយា នឹងបុត្រធីតាខ្លួន,
ឯមាតាបិតា មិនសូវរស់ទេ បើលោកមានទ្រព្យសម្បត្តិ មាន
ពេជ្រជាដើមនោះ ទើបខំយកចិត្តទុកដាក់បំរើអបជើង ដើម្បីទាក់
យកសម្បត្តិ លុះបានដូចបំណងហើយ ចេះតែណាយចិត្តភ្លេច
មួយថ្ងៃបន្តិចៗ យូរៗទៅលះបង់លោកចោលដូចគោចាស់ គ្មាន
គិតសោះ ឱ្យរស់នៅត្រងាបត្រដូសរហូតដល់ស្លាប់ ។

សមនឹងភាសិតបូរាណថាៈ

“ម្តាយគិតកូនដូចច្រវាប្រដេញ
កូនគិតម្តាយវិញដូចព្រះបែក្រោយ” ។

មានកូនចង្រៃខ្លះទៀត ច្រណែនដណ្តើមសម្បត្តិគ្នាថា “គេ
បានច្រើន អញបានតិច គេបានសុទ្ធតែរបស់ល្អ អញបានសុទ្ធ

ដូច្នេះមាតាបិតាទាំងឡាយ ឬអ្នកនាងជាអនាគតមាតាបិតា
បើមានទ្រព្យសម្បត្តិ គួរកុំចែកឱ្យកូនអស់ ត្រូវលែងលកទុកសំរាប់
ខ្លួនមួយចំណែក ល្មមចិញ្ចឹមជីវិតបានដល់ពេលស្លាប់ ដើម្បី
ការពារខ្លួន បើកូនវាមិនចិញ្ចឹម កុំឱ្យវេទនាខ្លួនពេក ។

មានកូនខ្លះទៀត កាលមាតាបិតារស់នៅ មិនសូវអើពើ
 ទំនុកបំរុងគោរពបូជាទេ ស្រាប់តែលោកឈឺខ្លាំងលេបបាយលេបទឹក
 មិនរួចហើយ ទើបនាំគ្នាចំណាយទ្រព្យ ទិញម្ហូបនំចំណីទាំង
 ថាសទាំងស្លក យកទៅបង្គំឱ្យលោកពិសារ តើពិសារឯណាបាន

បើបំពង់កវាដេកទៅហើយ កាលដែលបំពង់កនៅឈរនោះ មិន
គិតទេ ។ ដល់លោកមរណៈកាលទៅ ក៏តាំងយំសោកបោកខន
ប្រាណ ទួញរាយរាប់សរសើរគុណ ខំធ្វើបុណ្យទាន រៀប
សំណែនត្រីកល្យាណ យំហៅម៉ែឱ្យមកសេពសោយ តើលោក
សេពសោយឯណាបាន បើគ្រាន់តែពេលឈឺខ្លាំង លោកពិសារ
មិនបានទៅហើយ ។

ធ្វើដូច្នេះក៏មិនគួរដែរ ធ្លាក់ចុះទៅក្នុងតម្រាបុរាណថាៈ

“អណ្តើកនៅជើងមិនយក ចាំរកផ្កាកោះ”

ឬថា! “កិច្ចប៉ុនភ្នំមិនគិត ទៅគិតគ្រប់កែប្រែមាត់” ។

ព្រោះម៉ែឱដែលចែកឋានទៅហើយនោះ ដូចបោះមូលទៅ
ក្នុងសមុទ្រមិនដឹងជានៅឯណា មិនងាយបានទទួលផលដែលកូន
ឧទ្ទិសជូនទៅនោះទេ ។ តែទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ កាលបើ
មាតាបិតាមរណៈកាលទៅហើយ កូនត្រូវតែធ្វើទិដ្ឋិណានុប្បទានឧទ្ទិស
ផលជូនខានពុំបាន, បើលោកពុំបានទទួលទេ ក៏បានបុណ្យ

ខ្លួនឯងដែរ ឯលោកជន ក៏មិនគួរតិះដៀលផង ។

មានកូនខ្លះទៀត ដឹងគុណមាតាបិតាដែរ តែទុកលោក
ជាមនុស្សស្មើៗ នឹងខ្លួន ពេលបាយទឹកដេកនៅជាដើម មិន
សួរគិតគូរទេ តាមតែលោកបរិភោគ រៀបដំណេក បោកគក់
ដេរប៉ះសំពត់អាវខ្លួនឯង, បើមានម្ហូបចំណីល្អៗ វិសេសវិសាល
គិតតែផ្ចិតផ្ចង់ យកទៅធ្វើបុណ្យបូជាព្រះឯវត្តនោះវិញ បើមាន
សេសសល់ពីលោកឆាន់ ទើបហៅមាតាបិតាបរិភោគ ជាមួយខ្លួន
នឹងកូនចៅខ្លួន ។

ការធ្វើដូច្នេះក៏មិនគួរទៀត ធ្លាក់ក្នុងតម្រាបុរាណថាៈ

“បោះសន្ធឹចរំលងភ្នំ”

ឬថាៈ “ជ្រងោប៉ុនគល់ មិនយល់ប៉ុនសក់” ។

ព្រោះមាតាបិតាជាព្រះផ្ទាល់ខ្លួន លោករស់នៅជ្រងោនឹង
មុខ ដែលហៅថាព្រះរស់, កូនប្រុសស្រីត្រូវតែគោរពបូជាលោក
ដូចព្រះឯវត្តដែរ គឺគួរតែរៀបចំបាយទឹកម្ហូបចំណីដោយឡែក ជូន

លោកមុន ទើបយកមួយចំណែកទៀត ទៅធ្វើបុណ្យព្រះឯវត្ត ។

សមនិធិភាសិតរបស់សហជីវន ជុំ - ម្តង ថា:

“ព្រះស្ថិតនៅឯគេហស្ថាន
គួរថ្វាយទានមុនព្រះឯវត្ត” ។

មួយបទទៀតថា:

“ម៉ែឪនៅផ្ទះ លោកទុកជាព្រះ ដូចព្រះឯវត្ត
សំពត់អាហារ កូនត្រូវផ្គង់ផ្គត់ កុំឱ្យលោកអត់
បានបុណ្យដូចគ្នា” ។

ហេតុដូច្នេះ កូនប្រុសស្រីទាំងឡាយ គួរតែប្រតិបត្តិតាម
ភាសិតនេះ ទើបសមហេតុសមផលល្អ បរិបូណ៌ដោយសុខចំរើន
សមតាមគតិបណ្ឌិត, សូម្បីតែព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ក៏ព្រះអង្គអនុញ្ញាត
ឱ្យភិក្ខុសង្ឃ ដែលបិណ្ឌបាតបានចម្អិនមក យកទៅជូនមាតា
បិតាក្រឡាត់បរិភោគមុនដែរ បើអស់ទៅរកបិណ្ឌទៀត យកមក
ឆាន់ជាក្រោយ ។

ការនិយាយរៀបរាប់មកនេះ ដើម្បីបញ្ជាក់ឱ្យឃើញច្បាស់
នូវចរិយារបស់បុគ្គលទាំងពីរប្រភេទ គឺកតញ្ញនិងអកតញ្ញ ហើយ
សូមឱ្យអ្នកនាង ជាបុត្រធីតាទាំងឡាយ ស្ថិតនៅតែក្នុងឋានៈជា
កតញ្ញដ៏ឥរិយាបថជាតិជាតិជានិច្ចនិរន្តរ៍ គប្បីក្រាបសំពះ ថ្វាយបង្គំ
ទំនុកបំរុងលោក ដោយបាយទឹកនំចំណីភេសជ្ជៈផ្សេងៗ គ្រឿង
ស្លៀកពាក់ ទីដេកស្នាក់អាស្រ័យ នឹងថែរក្សាមើលជម្ងឺឈឺចាប់
ដោយថ្នាំកែរោគគ្រប់យ៉ាង ហើយបោះព្រំមាតាបិតា ដោយ
គ្រឿងក្រអូបផ្សេងៗ ការពារកុំឱ្យជុំក្នុងអសោច៍ បំរើទឹកក្តៅត្រជាក់
គក់ច្របាច់ន្ទុកសរសៃ ឱ្យខ្យល់ដើរស្រួលជាដើម និងស្ថិតស្ថាន
លាបប្រេងម្សៅ ដើម្បីជាសុកដល់មាតាបិតាតាមក្បួនអនាម័យ ។

កាលបើកូនប្រុសស្រី បានគោរពប្រតិបត្តិបំរើមាតាបិតា
ដ៏ល្អប្រកបដោយធម៌ហើយ ពួកទេវតាទាំងឡាយ តែងជួយ
ថែរក្សាឱ្យពរជ័យ ផ្តល់សុខចំរើនរាល់អហោរាត្រ ។

វាយអក្សរកុំព្យូទ័រលើកដំបូង ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាធម្មទាន ក្នុងវិបស្សនា ដោយ អ្នកស្រី រស់ សារី
ជួយកែសម្រួលទម្រង់ និង អក្ខរាវិរុទ្ធ ដោយ លោក ជ្រុង ចន្ទី

កិច្ចគោរពប្រតិបត្តិមាតាបិតា របស់កតញ្ញកតវេទីនោះ មាន
ច្រើនប្រការណាស់ បើរួមឱ្យខ្លីយកត្រឹមតែចំណុចសំខាន់ ដែល
មានក្នុងទ្រឹស្តីពុទ្ធសាសនា មាន ៥ គឺ:

- ១- កូនប្រុសស្រី គប្បីចិញ្ចឹមមាតាបិតា,
- ២- -ដ- គប្បីធ្វើការជូនមាតាបិតា,
- ៣- -ដ- គប្បីរក្សាវង្សត្រកូលឱ្យស្ថិតស្ថេរ,
- ៤- -ដ- គប្បីរក្សាមតិកឱ្យគង់វង្ស,
- ៥- -ដ- គប្បីធ្វើទុក្ខណានុប្បទាន តាមកាល
សម័យ ឧទ្ទិសដល់ជូនមាតាបិតា ដែលធ្វើមរណៈកាលហើយ ។

ភាសិត

រូបកាយសាច់ឈាមកូនប្រុសស្រី
គឺជាសាក្សីនៃម៉ែឪ
ដែលលោកទិតទំបំរើបែប
នឿយឥតមានស្នែងជាច្រើនឆ្នាំ
ទម្រាំបានធំកើតជាមនុស្ស
ហេតុនេះកូនប្រុសស្រីចូរចាំ
គុណលោកកុំភ្លេចបុរាណផ្គាំ
ថាបើកូនចាំគុណលោកជួយ ។

(សុផ - ស៊ីវ)

សមនីតពុទ្ធភាសិតថា:

“ច្រេះកើតពីដៃក តែងស៊ីដៃកនោះវិញ” ។

ភាសិតបុរាណថា:

“កាំបិតចិតដងឯង”

ឬថា “ដឹងឆ្លើយត្បិតដង កូនសោតរែងឆ្លងព្រោះម្តាយឪពុក” ។

ឯលទ្ធផលនៃការដឹងគុណក៏ដូចគ្នាដែរ គឺបើមេគ្រួសារនោះ
 កតញ្ញ គោរពបូជា ក្រាបសំពះថ្វាយបង្គំ ចិញ្ចឹមរក្សា ផ្គត់
 ផ្គង់បាយទឹកនំចំណី ទីស្នាក់អាស្រ័យនៅ និងរក្សាថ្នាក់ថ្នម
 មាតាបិតា ក្នុងពេលលោកមានរោគាពាធម្មងៗ, ប្រើតែពាក្យសំដី
 សុភាព និងលំទោន មិនតប ត ក្នុងពេលលោកស្លាប់ន្ទោស ខំ
 ប្រតិបត្តិ ឱ្យមាតាបិតាសប្បាយចិត្តរាល់ពេលវេលា ។ ដល់
 មានកូនមក ពួកកូននោះ វាយកតម្រាប់តាមម៉ែឪពុកអស់ ព្រោះ
 វាធ្លាប់ឃើញច្បាស់នឹងភ្នែកតាំងពីកើតមក ម្តោះហើយកូននោះជា
 កតញ្ញកតវេទីតំកំណើត មិនលំបាកប្រៀនប្រដៅទេ វាមានចិត្ត

ល្អដូចទេវតា ខំរក្សាគោរពបូជាម៉ែឌីមិនឱ្យខ្វះកន្លះចិត្ត ចង់បានអី
បានភ្លាមដូចជាសោយសម្បត្តិទិព្វ ។ នេះហើយជាបុណ្យជាស្ថាន
សួគ៌ក្នុងលោកិយដែលជាលទ្ធផលកើតពីការដឹងគុណមាតាបិតា ។

ឯលទ្ធផលក្រៅពីនេះ មានច្រើនប្រការទៀតដូចធ្លាប់ជ្រាប
ខ្លះមកហើយ ។

ជាពិសេស ឥទ្ធិពលនៃការដឹងគុណមាតាបិតានេះស័ក្តិសិទ្ធិ
ណាស់សូម្បីប្រាថ្នាជាព្រះពុទ្ធ ក៏បានសម្រេចដូចបំណង ដោយ
សារកតញ្ញាកតវេទីតាធម៌នេះឯង ។

ដូច្នេះអ្នកនាងជាបុត្រធីតាទាំងឡាយ ត្រូវតែដឹងគុណ តប
គុណ សងគុណ គោរពបូជាព្រះរស់ គឺមាតាបិតាខានពុំបាន ។

(បបដោយសង្ខេប)

ភាសិត

អ្នកដែលមិនដឹងគុណមិនតបគុណ
ដូចជុំជួរធ្លាក់ក្នុងទន្លេ
មិនដែលអណ្តែតលើទឹកបាតទេ
ទេពាតែងជេរផ្ដន្ទាជានិច្ច
ឯអ្នកដឹងគុណហើយធ្វើតបគុណ
តែងតែប្រកបមិនដែលលង់លិច
ទោះបីទាល់ក្រខ្វះខាតដូចម្ដេច
ទេពាមិនភ្លេចជួយបែរក្បាល ។

(សុផ័ - ស៊ីវ)